

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101008/B/2019/36100139012096516

ŽIVOTNÉ POISTENIE A JEHO ALTERNATÍVY
NA FINANČNOM TRHU

Bakalárska práca

2019

Oliver Morócz

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

ŽIVOTNÉ POISTENIE A JEHO ALTERNATÍVY
NA FINANČNOM TRHU
Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a investovanie
Študijný odbor: Financie, bankovníctvo a investovanie
Školiace pracovisko: Katedra poisťovníctva
Vedúci záverečnej práce: Ing. Tomáš Ondruška, PhD.

Bratislava 2019

Oliver Morócz

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som bakalársku prácu vypracoval samostatne, neporušil som autorský zákon a použitú literatúru uvádzam na príslušnom mieste.

Bratislava, 31.05.2019

.....

podpis

Pod'akovanie

Týmto by som chcel poďakovať školiteľovi bakalárskej práce Ing. Tomášovi Ondruškovi, PhD. za jeho odborné vedenie, metodickú pomoc a cenné rady, ktoré mi poskytol pri jej vypracovaní.

Abstrakt

MORÓCZ, Oliver: *Životné poistenie a jeho alternatívy na finančnom trhu*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra poisťovníctva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Tomáš Ondruška, PhD. Bratislava: NHP, 2019, 39 strán.

Cieľom záverečnej práce je poukázať na význam životného poistenia v živote poistencov a analyzovať životné poistenie z hľadiska sporenia a investovania. Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje 7 grafov, 10 tabuliek a 1 prílohu. Prvá kapitola je venovaná teoretickému vymedzeniu problematiky životného poistenia a s ním súvisiacich pojmov. Približuje funkcie životného poistenia a vymedzuje jednotlivé typy životného poistenia. Venuje sa motívom životného poistenia na finančnom trhu a možným alternatívam životného poistenia, ako je sporenie, investovanie. V ďalšej časti definujeme cieľ záverečnej práce, metodiku a metódy skúmania. V záverečnej kapitole sa nachádza interpretácia výsledkov výskumu, diskusia a odporúčania pre prax.

Kľúčové slová: finančný trh, investovanie, sporenie, životné poistenie

Abstract

MORÓCZ, Oliver: *Life Insurance and Its Financial Market Substitutes*. - University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Insurance. - Head of Thesis: Ing. Tomáš Ondruška, PhD. Bratislava: NHP, 2019, 39 pages

The aim of the final thesis is to point out the importance of life insurance in the life of policyholders and to analyze life insurance in terms of saving and investing. The work is divided into three chapters. Contains 7 charts, 10 tables and 11 attachment. The first chapter is devoted to the theoretical definition of the issue of life insurance and related concepts. It describes life insurance functions and defines the different types of life insurance, such as savings and investment. It is dedicated to life insurance motives in the financial market and possible life insurance alternatives. In the next section we define the goal of the final thesis, methodology and methods of research. The final chapter contains interpretation of research results, discussion and recommendations for practice.

Keywords: financial market, investment, savings, life insurance

Obsah

Úvod.....	10
1 Súčasný stav problematiky doma a v zahraničí.....	12
1.1 Životné poistenie.....	12
1.1.1 Členenie životného poistenia a definície vybraných druhov	13
1.2 Finančný trh a životné poistenie.....	18
1.2.1 Možné alternatívy životného poistenia na finančnom trhu.....	19
2 Cieľ, metodika práce a metódy skúmania	25
2.1 Cieľ práce	25
2.2 Metodika a metódy skúmania práce.....	25
3 Výsledky práce a diskusia	29
3.1 Interpretácia výsledkov výskumu.....	29
3.2 Diskusia a odporúčania pre prax	45
Záver.....	48
Zoznam použitej literatúry	50
Prílohy.....	52

Úvod

Ponuka produktov životného poistenia je obrovská a má vysokú flexibilitu prispôsobujúcu sa individuálnym požiadavkám poistencov. V minulosti malo veľký úspech kapitálové životné poistenie s úmyslom poistiť sa a tiež šetriť si. Tentokrát viac narastá záujem o investičné životné poistenie, ktorého je okrem finančného zabezpečenia v nepriaznivých situáciách cieľom predovšetkým investovať do podielových fondov. Pri výbere konkrétneho typu životného poistenia rozhodujú najmä dve kritériá. Prvým je snaha o krytie rizík vyplývajúcich zo života (napríklad riziko úmrtia, úrazu, choroby a pod.), druhým kritériom je prebytok voľných finančných prostriedkov a ich snaha zhodnotiť ich a zároveň získať aj poistnú ochranu. Potencionálni klienti sa na základe preferencií delia na tých, ktorí sa chcú len poistiť a na tých, ktorí sa chcú poistiť a zároveň aj sporiť. Na základe týchto preferencií si poistenci vyberajú typ životného poistenia. Podľa odporúčaní odborníkov je dôležité sporiť na dôchodok. Vo všeobecnosti platí pravidlo, že čím neskoršie začneme, tým väčšie mesačné sumy musíme sporiť na dosiahnutie tej istej hodnoty. Ekonómovia, finanční poradcovia, analytici nielen zo západu odporúčajú investovanie do podielových a indexových fondov, ktoré prinášajú vyššie zisky ako len kapitálové životné poistenie. Najlepšou voľbou podľa nich je kombinácia sporenia s investovaním.

Hlavným cieľom práce je poukázať na význam životného poistenia v živote poistených a analyzovať skúsenosti so sporením, investovaním a životným poistením.

Práca je členená na teoretickú a výskumnú časť. V teoretickej časti definujeme pojem životné poistenie. Ďalej členíme životné poistenie a jednotlivé druhy bližšie špecifikujeme. Približujeme, aké funkcie má životné poistenie. Ďalšou teoretickou časťou je vymedzenie finančného trhu a motívov životného poistenia na finančnom trhu. Dôležitou súčasťou sú možné alternatívy životného poistenia na finančnom trhu, ako je sporenie a investovanie.

Vo výskumnej časti zisťujeme, ktoré druhy životných poistení preferujú poistení. V druhej kapitole stanovujeme hlavný cieľ a čiastkové ciele výskumnej časti, metodiku práce a metódy skúmania, a to: charakteristiku objektu skúmania, pracovné postupy, spôsob získavania údajov a ich zdroje, použité metódy vyhodnotenia a interpretácie

výsledkov a štatistické metódy. Objektom skúmania výskumnej časti sú druhy životných poistení a ich alternatívy. Výskumnou vzorkou sú respondenti z okresu Bratislava. Údaje vo výskume získavame prostredníctvom rozposlaného dotazníka a výsledky z výskumu spracovávame prostredníctvom jednorozmernej deskriptívnej štatistiky – frekvenčných tabuliek a koláčových grafov. V tretej kapitole interpretujeme výsledky výskumu, vyvodzujeme diskusiu a následne uvádzame odporúčania pre prax.

Téma je zaujímavá pre poisťovateľov, poistených a ekonómov zaoberajúcich sa problematikou poisťovníctva.

1 Súčasný stav problematiky doma a v zahraničí

V súčasnosti sa stretávame s rôznymi nešťastiami, nehodami, kritickými chorobami a následne nastávajúcou práceneschopnosťou, zranením, invaliditou či smrťou. Život so sebou prináša rôzne udalosti a riziká. Preto ľudia využívajú na krytie týchto rizík životné poistenie, ktoré slúži na finančné odstránenie negatívnych dôsledkov. Ľudia si na základe takýchto udalostí už v minulosti začali uvedomovať tieto riziká a snažili sa minimalizovať ich následky. To podmienilo vznik poistenia.¹

V teoretickej časti sa zaoberáme definíciou životného poistenia, jeho členenia a bližšou charakteristikou jednotlivých druhov životného poistenia. Približujeme, aké funkcie má životné poistenie. Ďalšou teoretickou časťou vymedzujeme defíciu finančného trhu a motívov životného poistenia na finančnom trhu. Dôležitou súčasťou sú možné alternatívy životného poistenia na finančnom trhu, ktorým sa viac venujeme.

1.1 Životné poistenie

Z histórie vieme, že poistenie bolo vždy považované za formu presunu rizika negatívnych dopadov náhodnosti zo subjektu na špeciálnu inštitúciu – poisťovňu. Ide o nepriaznivú udalosť, ktorú nemožno vopred určiť, ale je možné, že sa môže vyskytnúť.²

Pri životnom poistení môžeme povedať, že o skutočnosti vieme, že môže nastať, ako napr. pri smrti, ale nevieme kedy. Z tohto dôvodu vzniklo životné poistenie, aby boli ochránení resp. finančne zabezpečení pozostalí.³

Autori Ducháčková a Daňhel (2010) spomínajú, že v minulosti vždy šlo o poistenie nákladov na obstaranie pohrebu.⁴ V súčasnosti okrem toho poistenia sú známe ďalšie iné, ktoré si budeme bližšie špecifikovať v nasledujúcej časti. Okrem poistenia predčasného úmrtia chcú mať ľudia zabezpečené poistné plnenie v prípade dožitia konca poistnej doby. Poistenený si vytvára akúsi finančnú rezervu pre budúcnosť, ktorá bude vyplatená

¹ LITTOVÁ, Zuzana - KRÁTKA, Zuzana. *Životné poistenie*. Bratislava : Ekonóm, 2009.

² MAJTÁNOVÁ, Anna a kol. *Poisťovníctvo*. Bratislava : Ekonóm, 2006.

³ LITTOVÁ, Zuzana - KRÁTKA, Zuzana. *Životné poistenie*. Bratislava : Ekonóm, 2009.

⁴ DUCHÁČKOVÁ, Eva - DAŇHEL, Jaroslav. *Teorie poistných trhů*. Praha : Professional Publishing, 2010.

na základe poistného plnenia. Z tohto dôvodu životné poistenie sa označuje aj za rezervotvorné.⁵ Autorky Majtánová (2006) píše, že okrem krytia vlastných rizík poistením dochádza k tvorbe úspor, čiže životné poistenie má aj sporivú funkciu. Zároveň autorky píše o ochrannej funkcii, kedy sú zabezpečení poistenci pred nežiaducimi následkami vzniknutých nečakaných udalostí, ktoré sa týkajú ich života, zdravia a smrti.⁶

Polouček a kol. (2010) považujú životné poistenie za akési zhodnotenie dlhodobých úspor.⁷ Ducháčková a Daňhel (2010) dopĺňajú tieto definície aj o motiváciu založenia životného poistenia z dôvodu rizikového motívu. Poistení získavajú istotu, že oni alebo ich príbuzní zostatnú pri neželaných situáciách finančné zabezpečení, resp. dostanú vyplatenú poistnú čiastku v prípade dožitia poistnej doby.⁸

Čoraz viac sa do popredia kladie dôraz na sporenie na dôchodok, keďže sa sociálny systém mení, starne populácia a znižuje sa pôrodnosť. Znamená to, že príjmy do štátneho rozpočtu sú iné ako kedysi. Ľudia by mali viac myslieť na to, že raz sa dožijú starobného dôchodku a bude im treba z niečoho žiť. Je nereálne si myslieť, že ich štát uživí. Zdôrazňujú sa rôzne sporenia alebo investovania do podielových a indexových papierov ako forma budúcej možnosti mať nasparené peniaze pre dôchodok.

O jednotlivých druhoch životných poistení píšeme v nasledujúcej časti, kde rozoberáme aj členenia podľa rôznych oblastí.

1.1.1 Členenie životného poistenia a definície vybraných druhov

Pri výbere životného poistenia rozhodujú u poistených dva základné dôvody. Prvým dôvodom je, že chcú mať pokryté riziká súvisiace s ich životom. Druhým dôvodom je, že majú voľné finančné prostriedky a rozmyšľajú, kam by ich uložili, sporili či investovali. V životnom poistení vidia možnosť sporenia a zároveň získania ochrany. Na základe týchto potrieb môžeme rozdeliť potencionálnych poistených do dvoch skupín. K prvej skupine patria tí, ktorí uzatvárajú životné poistenie z dôvodu jeho poistných funkcií. Druhú skupinu

⁵ KOŠŤÁLOVÁ, Alena - KOVÁČIKOVÁ, Martina - ŠVÁBOVÁ, Lucia. *Poistovníctvo*. Žilina : Žilinská univerzita, EDIS, 2008.

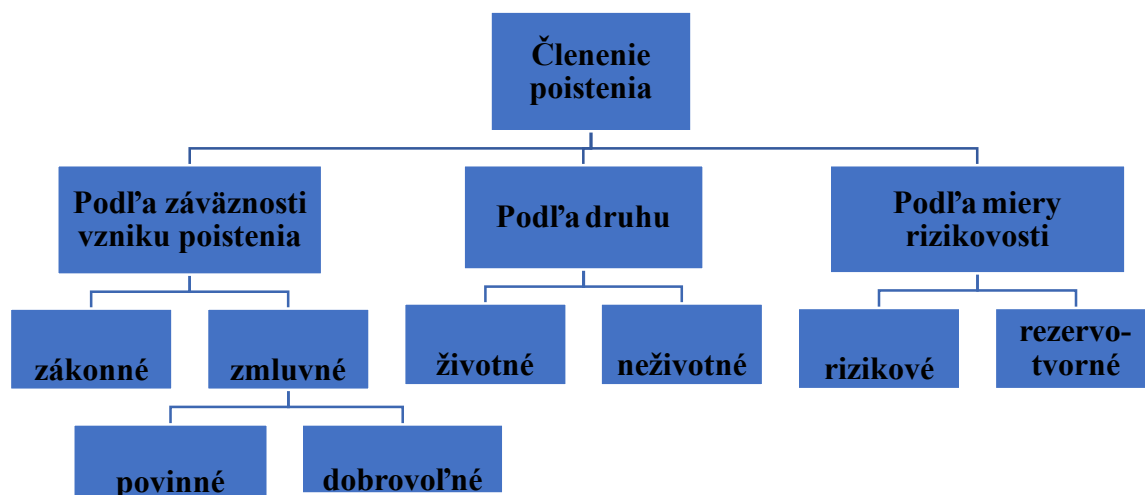
⁶ MAJTÁNOVÁ, Anna - KRÁTKA, Zuzana - LITTOVÁ, Zuzana. *Poistovníctvo - Praktikum*. Bratislava : Ekonom, 2006.

⁷ POLOUČEK, Stanislav a kol. *Peniaze, banky, finančné trhy*. Bratislava : Iura Edition, spol s r. o., 2010.

⁸ DUCHÁČKOVÁ, Eva - DAÑHEL, Jaroslav. *Teorie poistných trhů*. Praha : Professional Publishing, 2010.

poistených tvoria tí, ktorí dávajú prednosť sporiacim produktom so zameraním na hromadenie finančných prostriedkov. Vzhľadom k týmto cieľovým skupinám môžeme členiť aj poistenie.

Základnú klasifikáciu poistenia vymedzujú autori Tóth, Koščo, Szovics (2007) a uvádzame ho na nasledujúcom obrázku 1⁹:

Obrázok 1 - Klasifikácia poistenia

Z predchádzajúceho obrázka je zrejmé, že životné poistenie je členením podľa druhu. Podľa spôsobu miery rizikovitosti poznáme životné poistenie rezervotvorné a rizikové. Autorky Majtánová, Krátka, Littvová (2006) toto členenie bližšie špecifikujú nasledujúco¹⁰:

- Rezervotvorné životné poistenia – ide o také životné poistenia, kedy dochádza vždy k poistnému plneniu, patria k nim kapitálové, sporivé a dôchodkové poistné zmluvy. Pri týchto životných poisteniach sa časť prijatého poistného odkladá ako rezervy na udalosti.

⁹ TÓTH, Marián – KOŠČO, Tibor – SZOVICS, Peter: Poistenie. Nitra: SPU, 2007. 131 s.

¹⁰ MAJTÁNOVÁ, Anna - KRÁTKA, Zuzana - LITTOVÁ, Zuzana. *Poistovníctvo - Praktikum*. Bratislava : Ekonóm, 2006.

- Rizikové životné poistenia – patria tu také životné poistenia, kedy nemusí dôjsť k poistnému plneniu. Patria sem poistenia úrazu, choroby, dočasné poistenia pre prípad smrti. Vytvára sa rezerva na náhodné udalosti, keďže poisťovateľ nevie jednoznačne určiť či dôjde k poistnej udalosti a plneniu.

Autorky spomínajú, že samotné životné poistenie sa dá členiť podľa viacerých kategórií a aj kategorizácia produktov je možná podľa rôznych parametrov. Uvádzajú taktiež nasledovné členenia:

- z časového hľadiska: krátkodobé, strednodobé, dlhodobé,
- z hľadiska dĺžky trvania poistenia: doživotné, dočasné,
- z hľadiska účinnosti poistenia: bezprostredné, odložené,
- podľa spôsobu platenia: jednorazovo platené, bežne platené,
- podľa počtu poistených rizík: jednoduché, združené,
- podľa počtu poistených osôb: individuálne, skupinové.

Autor Chovan (2006) člení vo svojej literatúre životné poistenie na tieto podskupiny:

- Rizikové životné poistenie – ide o poistenie len rizika, neobsahuje sporivú zložku. V praxi to znamená, že poistený po ukončení poistenia nedostane žiadne plnenie, len v prípade vzniku poistnej udalosti.
- Kapitálové životné poistenie – ide o najčastejšie sa vyskytujúce životné poistenie v praxi. Obsahuje dve zložky: rizikovú (v prípade vzniku poistnej udalosti) a kapitálovú (v prípade dožitia poistnej doby sa vyplatia peniaze).
- Investičné životné poistenie – ide o kombináciu rizikového poistenia a investovania do finančných nástrojov. Klient si vyberie, do ktorých fondov chce investovať svoje peniaze.¹¹

Môžeme povedať, že aj keď je toto členenie už staršie, životné poisťovne ho neustále používajú, pretože je pre laickú verejnosť jasné, o aké poistenie sa jedná a na čo slúži.

¹¹ CHOVAN, Pavel. *Poisťovníctvo v kocke*. Bratislava : Slovenská asociácia poisťovní, 2006.

Okrem tohto delenia životného poistenia je používané aj členenie na jednotlivé odvetvia. V Zákone č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú v prílohe 1 v časti B definované nasledovné odvetvia životného poistenia:

1. *Poistenie.*
2. *Poistenie pre prípad narodenia dieťaťa, poistenie prostriedkov na výživu a poistenie pre prípad uzavretia manželstva.*
3. *Poistenie uvedené v prvom bode písm. a) a b) a druhom bode spojené s investičnými fondmi.*

Tieto druhy si v nasledujúcej časti bližšie špecifikujeme, aby sme vedeli rozoznať, o aké poistenie sa jedná a čo všetko do neho spadá.

1. a) *Poistenie pre prípad smrti, poistenie pre prípad dožitia alebo poistenie pre prípad smrti alebo dožitia s možnosťou vrátenia poistného, poistenie spojené s kapitalizačnými zmluvami*

Poistenie pre prípad smrti sa týka zabezpečenia pozostalých poisteného vyplatením poistnej sumy v prípade smrti počas dohodnutej doby poistenia. Môže byť dočasné alebo trvalé. Dohodnutá poistná suma v poistení pre prípad dožitia bude vyplatená pri dožití sa stanoveného veku v poistnej zmluve. V prípade, že poistený zomrie pred koncom poistnej doby, poistenie zanikne bez náhrady. Poistenie pre prípad smrti alebo dožitia je kombináciou týchto dvoch poistení.

Poistenie spojené s kapitalizačnými zmluvami (nazývané aj ako „kapitálové životné poistenie“) je poistenie pre prípad smrti alebo dožitia s možnosťou pripoistenia ďalších rizík. Poistná doba je zvyčajne 10 až 30 rokov. V prípade dožitia konca poistnej doby je vyplatená garantovaná poistná suma a pripísaný podiel na výnose. V prípade úmrtia poisteného počas poistnej doby je vyplatená grantovaná poistná suma pripísaný podiel na výnose.¹²

¹² TÓTH, Marián a kol. *Poistenie*. Nitra : SPU, 2009. 138 s. ISBN 978-80-552-0268-6.

1. b) Dôchodkové poistenie

Cieľom dôchodkového poistenia je udržať životný štandard poisteného v starobe, resp. počas plnej invalidity a zabezpečiť pozostalých v prípade jeho predčasnej smrti.¹³

1. c) Doplnkové poistenie uzavreté popri životnom poistení, najmä pre prípad ublíženia na zdraví vrátane práceneschopnosti, pre prípad smrti následkom úrazu a pre prípad invalidity následkom úrazu alebo choroby

Pripoistenie úrazu alebo choroby je rizikové poistenie, ktoré je dohodnuté k hlavnému životnému poisteniu. Cieľom týchto poistení je poskytovať finančné zabezpečenie na úhradu vzniknutých nákladov spojených s úrazom a chorobou. Ak sa počas poistnej doby neudeje žiadna poistná udalosť, takéto poistenie zaniká uplynutím poistnej doby bez nároku na náhradu. K takýmto druhom pripoistení patria: pripoistenie závažných ochorení (kritických chorôb), pripoistenie oslobodenia od platenia poistného v prípade invalidity, úrazové pripoistenie dospelých a detí, pripoistenie denných dávok pri hospitalizácii, pripoistenie pre prípad smrti následkom úrazu, pripoistenie pre prípad trvalej invalidity následkom úrazu, pripoistenie pre prípad chirurgického zákroku a hospitalizácie následkom choroby a úrazu, pripoistenie dočasnej pracovnej neschopnosti z dôvodu úrazu alebo choroby, pripoistenie invalidného dôchodku, pripoistenie v prospech detí, pripoistenie ušlého zárobku pri pracovnej neschopnosti, pripoistenie v nezamestnanosti a smrti následkom pracovného úrazu.

2. Poistenie pre prípad narodenia dieťaťa, poistenie prostriedkov na výživu a poistenie pre prípad uzavretia manželstva

Toto poistenie slúži na ochranu dieťaťa a rodiča proti rizikám, ktoré môžu ohroziť zabezpečenie finančnej budúcnosti dieťaťa. Poistenie vena – čiže poistenie pre prípad uzavretia manželstva – jeho dôvodom pre výplatu poistného je sobáš poisteného. V prípade smrti alebo invalidity rodiča alebo osoby, ktorá poistenie uzavrela, záväzok platenia poistného preberá poisťovňa. Poistenie študijných nákladov slúži na krytie študijných

¹³ <http://www.fininfo.sk/sk/financne-produkty/poistovnictvo/zivotne-poistenie>

nákladov dieťaťa bez finančného zaťaženia rodiny, pretože sa na tento účel využívajú finančné prostriedky z poistného plnenia.¹⁴

Súhlasíme s autorom Adamkom (2018), ktorý tvrdí, že toto poistenie využíva málo poistencov, resp. nie je tak známe, málo ľudí o ňom nevie, že je to možné.¹⁵

3. Poistenie uvedené v prvom bode písm. a) a b) a druhom bode spojené s investičnými fondmi

Tento druh poistenia sa nazýva aj ako „investičné životné poistenie“. Ide o kombináciu klasického životného poistenia a sporenia prostredníctvom kolektívneho investovania do vybraného finančného fondu. Peniaze investuje poisťovňa do finančných aktív, napr. dlhopisov, podielových listov a pod. Pri tomto type nie sú garantované vložené finančné prostriedky. Poskytované sú rôzne investovania podľa výšky miery rizika.

1.1 Finančný trh a životné poistenie

*„Finančný trh je miestom, kde sa stretáva ponuka voľných finančných prostriedkov v podobe úspor rôznych ekonomických subjektov a dopyt rôznych ekonomických subjektov po týchto prostriedkoch, ktoré sa využívajú na investovanie.“*¹⁶

Finančný trh Hrvoľová a kol. (2001) definujú ako „trh, na ktorom finanční sprostredkovatelia prostredníctvom finančných nástrojov a mechanizmu zabezpečujú pohyb krátkodobého, strednodobého a dlhodobého kapitálu medzi jednotlivými ekonomickými subjektmi v národnom i medzinárodnom meradle.“¹⁷

Úlohou finančného trhu je presúvať finančné prostriedky od subjektov, ktorí ich majú prebytok k subjektom s ich deficitom. Finančné trhy sú kanálmi, prostredníctvom ktorých sa uvádzajú do súladu úspory s investíciami.

Treba konštatovať, že vývoj trhu poistenia v oblasti životného poistenia je v posledných rokoch dynamickejší ako v neživotnom poistení. Obyvateľstvo si postupne začína intenzívnejšie uvedomovať životné riziká a fakt, že štát nebude schopný v rámci

¹⁴ MAJTÁNOVÁ, Anna a kol. *Poisťovníctvo*. Bratislava : Iura Edition, spol s r. o., 2009.

¹⁵ ADAMKO, Jozef. *Poistenie a poistný trh 2018*. Bratislava : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2018.

¹⁶ CHOVANCOVÁ, Božena a kol. *Finančný trh – nástroje, transakcie, inštitúcie*. Bratislava : Iura Edition, 2006. s.15.

¹⁷ HRVOĽOVÁ, Božena. a kol. 2001. *Analýza finančných trhov*. Bratislava : Sprint vfra, 2001. s. 20.

sociálneho poistenia prispievať v dostatočnej miere na dôchodky. V budúcnosti môžeme predpokladať, že rozvoj životného poistenia bude rásť.

Jedným zo segmentov finančného trhu je i poistný trh – miesto, kde je dopyt a ponuka po poistnej ochrane.¹⁸ Úrad pre finančný trh bol integrovaný . Od 1.1.2006 je v NBS.¹⁹ Na poistnom trhu pôsobí Slovenská asociácia poisťovní, ktorej cieľom je zameriavať sa na oblasť ekonomiky poistenia, vzdelávania a progapácia poisťovacieho sektora ako celku.²⁰

Na finančnom trhu figurujú rôzne inštitúcie. Tieto inštitúcie poskytujú životné poistenia, sporenia a investovanie rôzneho charakteru. Okrem rizikového, kapitálového životného poistenia sa čoraz viac v posledných rokoch zvyšuje dopyt po investičnom životnom poistení, po investovaní do podielových a indexových fondov, a taktiež po sporení rôznych typov.

1.2.1 Možné alternatívy životného poistenia na finančnom trhu

Množstvo ľudí si začína uvedomovať, že šetriaca zložka v kapitálovom životnom poistení nie je až tak výhodná ako sa zdá. Takmer každá poisťovňa má vo svojom portfóliu len úrazové alebo rizikové poistenie. Po preštudovaní fungovania kapitálového životného poistenia sme názoru, že na ochranu pred rizikom stačí rizikové/úrazové poistenie. Kapitálové životné poistenie nie je vôbec ideálne pre sporenie. S ním sú spojené rôzne vstupné poplatky, administratívne poplatky z podielu na výnosoch z rezerv poistného, inflácia atď. To znamená, že na kapitálovom životnom poistení sa nedá zarobiť, naopak sa na ňom prerába. Je dôležité odčleniť sporiacu a rizikovú zložku. V tejto časti si bližšie definujeme možnosti sporiacej zložky na finančnom trhu.

Výraz sporenie už dobre poznali aj naši predkovia, aj keď v inej modifikovanej podobe ako je to teraz. Sporenie v súčasnosti taktiež nestráca na svojom význame, pretože vyjadruje životný štýl človeka, ktorý nepodlieha trendom okamžitej spotreby. Ak chcú ľudia len sporiť, na finančnom trhu sú viaceré možnosti. Predovšetkým ich ponúkajú

¹⁸ DRUGDOVÁ, Barbora. Poistný trh v Slovenskej republike po vstupe do Európskej únie. In: *Národná a regionálna ekonomika VI*. Bratislava : NHF EU Bratislava, Katedra poisťovníctva, 2007. s. 5.

¹⁹ <https://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom>

²⁰ <https://www.slaspo.sk/>

banky. Sporiace produkty slúžia pre zhodnotenie voľných finančných prostriedkov. Typy sporenia sa líšia lehotou sporenia, viazanosťou a výškou úrokovej sadzby. K najčastejšie využívaným patria:

- Sporiaci účet – je najbežnejšie využívaný typ sporenia. Nazýva sa aj ako podúčet k bežnému účtu. Spravidla sú bez poplatku za zriadenie a vedenie. Ich výhodou je možnosť výberu aj kedykoľvek. Jednotlivé produkty sa líšia spôsobom úročenia a frekvenciou pripisovania úrokov. Výška úročenia sa pohybuje medzi 0,01 % do 5 %. Existujú rôzne formy: termínované, netermínované alebo ako klasické sporiace účty bez prepojenia na bežný účet.
- Termínovaný vklad – sporiacim produktom, ktorý je ponúkaný všetkými bankami. Patrí medzi obľúbené produkty. Pri jeho uzatváraní sa fixuje doba úrokovej sadzby pre sporiace sporenie. Čím dlhšia doba fixácie, tým vyšší úrok. Predčasné výbery sú spoplatňované poplatkom alebo zrážkou z úroku. Poznáme krátkodobé (od jedného týždňa do jedného roka), strednodobé (s viazanosťou od 1 do 3 rokov) a dlhodobé termínované vklady (s viazanosťou nad 4 roky). Výška úročenia sa pohybuje medzi 0,01 % do 1,5 %.
- Vkladná knižka – je istou, ale pomerne zastaralou metódou sporenia, ktorú uprednostňuje skôr staršia generácia. Je pre nich jednoduchšie si predstaviť na papieri vložené peniaze na vkladnej knižke ako na nejakom virtuálnom sporiacom účte. Patrí medzi jednoduché produkty so zhodnotením vkladu bez rizika. Je buď s výpovednou lehotou alebo bez. Pri vkladnej knižke bez výpovednej lehoty sa dajú peniaze vyberať kedykoľvek. Platí, že čím je dlhšia výpovedná lehota, tým vyššie úročenie. V praxi existujú aj vkladné knižky pre deti. Výška úročenia sa pohybuje medzi 0,01 % do 0,02 %.
- Stavebné sporenie - je produktom, kde sa nielen sporí, ale neskôr je možnosť získania stavebného úveru. Na Slovensku ich máme tri, a to: Prvá stavebná sporiteľňa, Wüstenrot stavebná sporiteľňa, ČSOB stavebná sporiteľňa. Stavebné sporenie užívateľia využívajú z viacerých dôvodov – prvým je získanie zhodnotenia svojho vkladu prispisovaním úrokov raz ročne, druhým získavajú sporitelia štátnu prémie. Na jej získanie sú určité podmienky. Od 01.01.2019 jej výška je 70 EUR, s tým, že príjem sporiaceho nemôže byť vyšší ako 1300 EUR mesačne. Štátna

prémia sa dá získať v plnej výške, len ak sa vloží minimálne ročne 2800 EUR. Hoci je stavebné sporenie, podobne ako v minulosti aj dnes, jasným konzervatívnym sporením, nad termínovanými vkladmi má úrokový náskok a prekonáva súčasnú infláciu.²¹

Je pravdou, že vyššie uvedené typy sporenia ponúkajú veľmi nízke zhodnotenie, ktoré je často pod úrovňou inflácie. Zvyčajne sú úročené vyššiou úrokovou sadzbou ako na bežných účtoch. Pri rozhodovaní, či sporiť v stavebnom sporení, alebo na termínovanom vklade, rozhoduje časový horizont. Termínovaný vklad môže byť vhodnou investíciou, ak je potrebné peniaze odložiť napríklad na rok a nechcú ich mať ľudia doma. V takom prípade sú v banke aspoň chránené proti krádeži a vždy zarobia o niečo viac ako doma „v ponožke“. Ak sa plánuje dlhodobo sporiť, výhodnejšie je stavebné sporenie.

Okrem vyššie uvedených možností sporenia, uvádzame aj dlhodobejšie možnosti investovania peňazí.

Jednou z alternatív k sporeniu je investovanie do podielových fondov. Sú najznámejším nástrojom kolektívneho investovania. Investor zverí svoje peniaze do správy správcovskej spoločnosti, ktorá prostredníctvom podielového fondu zveľaďuje jeho majetok, ako aj majetok ostatných podielnikov fondu. Na všetko dozerá depozitár – banka, ktorá schvaľuje a kontroluje každú transakciu. (Vid' obr. 2).²²

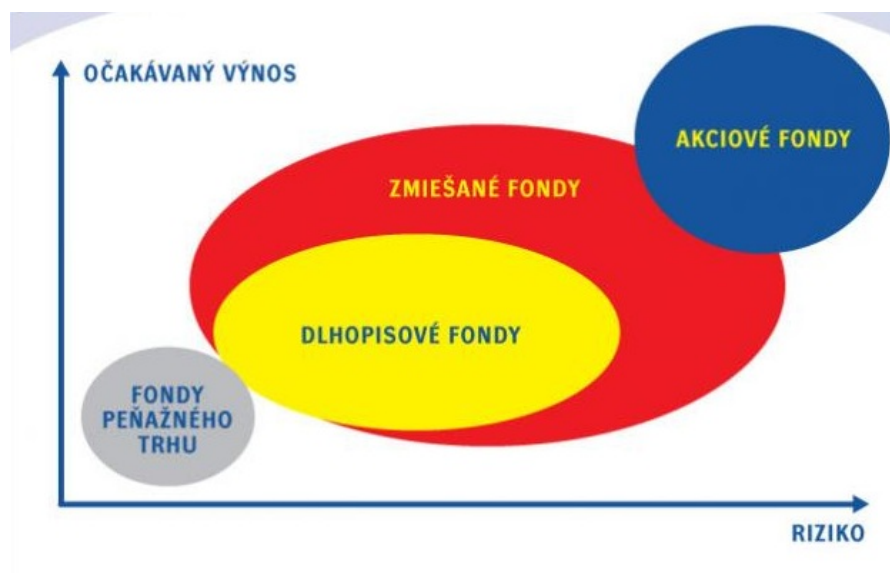
Je potrebné si vybrať konzervatívnejšiu formu, kde je menšie zhodnotenie, ale aj väčšia istota výnosu. To prináša rizikovejšie investície, ale aj oveľa vyšší potenciálny výnos. V takýchto prípadoch je dôležité si uvedomiť, že koľko má potencionálny záujemca rokov a akú cieľovú sumu chce sporením získať. Každá slovenská banka patrí do nejakej finančnej skupiny, ktorej fondy by rada predávala. Na podielových fondoch bankové skupiny zarobia viac a s nižším rizikom ako na termínovaných účtoch. Najkonzervatívnejšou a súčasne najmenej výnosnou investíciou budú fondy peňažného trhu. Nasledujú dlhopisové fondy, zmiešané fondy a akciové fondy s potenciálom najvyššieho výnosu. (Vid' obr. 3).

²¹ Dostupné na internete: <https://totalmoney.sk/viaco/typy-sporiacych-produktov>

²² Dostupné na internete: <https://www.poistenie.sk/osobne/investicie-do-podielovych-fondov>

Obrázok 2 – Ako fungujú podielové fondy

Obrázok 3 – Základné typy podielových fondov

Indexové fondy (Exchange-traded funds – ETF) majú s podielovými fondmi viac spoločných než odlišných znakov. V oboch prípadoch dostávajú investori možnosť investovať aj menšie sumy a rozkladať ich do viacerých investícií. Hlavný rozdiel je v tom, kto tieto investície vyberá. Kým správcovské spoločnosti zamestnávajú drahých analytikov a finančných expertov, aby na trhoch hľadali vhodné príležitosti, indexové fondy zvyčajne (nie vždy) len kopírujú zloženie vybraného indexu. Dôsledkom tohto prístupu sú rapídne nízke poplatky, ktoré investori platia indexovým fondom.²³

ETF (indexové fondy) sú lepšou alternatívou. Nielenže z dlhodobého hľadiska svojou výkonnosťou voči podielovým fondom, ale i výnosy z ich predaja môžu byť oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb. Za vznikom indexových fondov je John C. „Jack“ Bogle, ktorý v roku 1975 založil prvý indexových fond an svete – Vanguard 500, ten je zároveň v súčasnosti najväčším fondom na svete. Tieto fondy fungujú tak, že majiteľ fondu len kopíruje index tým, že nakupuje akcie z indexu v rovnakej váhe, ako sú v ňom zastúpené. Podľa databázy citiwireselector.com je globálne investorom k dispozícii viac ako 2 000 podielových fondov so zameraním na globálne akcie (najpredávanejšia kategória akciových fondov na Slovensku) s históriou dlhšou ako päť rokov. Jeden z najpredávanejších globálnych akciových fondov na Slovensku je Pioneer Funds – Global Select.²⁴ Indexové fondy potrebujú minimum starostlivosti a predstavujú bezpečnú cestu k pasívnemu príjmu. Prirodzene aj v indexových fondoch sa môže investor dostať do straty. Indexové fondy existujú vo svete dlho, avšak na Slovensku sa objavujú až v posledných rokoch. Odborníci odporúčajú ako rýchlejšie tempo bohatnutia investovanie do indexových fondov, ktoré je overené v mnohých portfóliach významných svetových investorov, centrálnych bánk. Za posledné desaťročie sa najviac darí investíciám do akcií, hlavne do stredných spoločností, ktoré sa vyznačujú vysokým výnosovým potenciálom.²⁵

K týmto alternatívam sa vyjadrujú v súčasnosti viacerí odborníci, analytici, ekonómovia, či finanční poradcovia. Ekonóm a prodekan UMB Šebo spomína, že by sporiaca suma mala byť minimálne 10 % z čistého príjmu. Šef zahraničnej analytickej

²³ ONUFEROVÁ, Marianna. Chcem si šetriť 100 alebo 200 eur mesačne : Ako to mám urobiť, aby bol môj dôchodok čo najväčší? In: *DennikN*. 2019.

²⁴ Dostupné na internete: <https://www.across.sk/vymente-svoj-podielovy-fond-za-indexovy-zarabaju-viac/>

²⁵ Dostupné na internete: <https://www.finance.sk/179118-indexove-fondy-ako-na-nich-zarobit/>

spoločnosti Navalenko a spoluzakladateľ spoločnosti EIC, o. c. P. Scherhauser odporúčajú investovanie do indexového fondu bez ohľadu na vek a príjem. Investičný poradca Ďurík a ekonóm SAV Baláž odporúčajú zo skúseností investovať voľné peňažné prostriedky do akciových fondov, najlepšie do indexových. To, koľko je potrebné si mesačne odkladať závisí od troch parametrov – od času, kedy chce ísť človek do dôchodku, od výšky a doby poberania dôchodku. Základným princípom sporenia na dôchodok je: čím dlhšie bude človek sporiť, tým menej si bude musieť mesačne odkladať. Vyššie spomínaní odborníci sa zároveň vyjadrujú k investovaniu do podielového fondu v bankách. Tie však poskytujú len fondy správcov, s ktorými majú uzatvorené dohody. Je dôležité mať širší obzor a porovnávať si fondy. Preto je dôležité neinvestovať do fondov len preto, že ich ponúkajú banky. Z pohľadu typu podielových fondov sú najlepšou voľbou indexové fondy z hľadiska výkonnosti, poplatkov a daní. Títo odborníci spomínajú, že je dôležité rozložiť investície do viacerých aktív, nielen do jedného aktíva. Odporúčajú kombinovať a vyberať najkvalitnejšie fondy z každého segmentu, bez ohľadu na to, či sú aktívne alebo pasívne spravované.

Na základe preštudovanej literatúry a rôznych článkov sme názoru, že nie je vhodné sporiť investovaním prostredníctvom životného poistenia. Za najlepšie riešenie považujeme kombináciu životného poistenia (ak ho ľudia potrebujú na pokrytie rizík) a osobitného sporenia do akciových indexových fondov. Investičné životné poistenie je považované už za zastaralý produkt, ktorý má veľa poplatkov. Sporiť sa odporúča priamo do fondov.

Nadväzujúc na teoretickú časť v nasledujúcej kapitole sa venujeme výskumnej časti týkajúcej sa problematiky životného poistenia, sporenia a investovania do fondov.

2 Cieľ, metodika práce a metódy skúmania

V druhej kapitole popisujeme ciele výskumnej časti, vzorku respondentov, zároveň približujeme metódy zberu a analýzy dát, použité metódy interpretácie výsledkov.

2.1 Cieľ práce

Hlavným cieľom práce je poukázať na význam životného poistenia v živote poistencov a analyzovať skúsenosti respondentov so sporením, investovaním a životným poistením. Čiastkovými cieľmi výskumnej časti sú:

- zistiť, či si respondenti sporia a v akej výške,
- zistiť, aký typ sporenia majú respondenti uzavretý,
- zistiť, či majú respondenti založené životné poistenie a aký druh,
- zistiť, čo dané životné poistenie respondentom kryje,
- zistiť, aké investície majú respondenti uzavreté.

Hypotézou výskumnej časti práce je predpoklad, že najčastejšie využívané je sporenie na sporiacich účtoch a kapitálové životné poistenie.

Na základe nami stanoveného výskumného cieľa sme zostavili výskumné hypotézy, ktoré sú nasledujúce:

H1: Respondenti využívajú skôr sporenie ako kapitálové životné poistenie.

H2: Respondenti využívajú skôr kapitálové životné poistenie ako rizikové alebo investičné životné poistenie.

H3: Respondentov viac zaujíma riziková funkcia životného poistenia ako sporiaca.

2.2 Metodika a metódy skúmania práce

Je jasné, že nemáme možnosť urobiť výskum s celým základným súborom (všetkými respondentmi na SR), preto sme sa rozhodli pre výberový súbor – výskumnú vzorku – respondentov v okrese Bratislava.

Výskum sme realizovali prostredníctvom rozposlaného dotazníka respondentom prostredníctvom Google formulára. Očakávali sme cca 80 % návratnosť vyplnených

dotazníkov. Aj napriek tomu, že sme chceli uskutočňovať rovnomerný stratifikovaný výber respondentov, nepodarilo sa nám to, pretože ho nevyplnil rovanký počet žien a mužov. Oslovili sme 168 respondentov. Vrátilo sa nám 127 dotazníkov. Preto sme realizovali výskum prostredníctvom proporčného stratifikovaného výberu, kde celkovú výskumnú vzorku tvorilo 73 žien a 54 mužov. Celková návratnosť bola v konečnom dôsledku 75,59 %, čo je o niečo menej ako sme očakávali. Táto výskumná vzorka je znázornená v nasledujúcej Tabuľke č. 1 a Grafe č. 1.

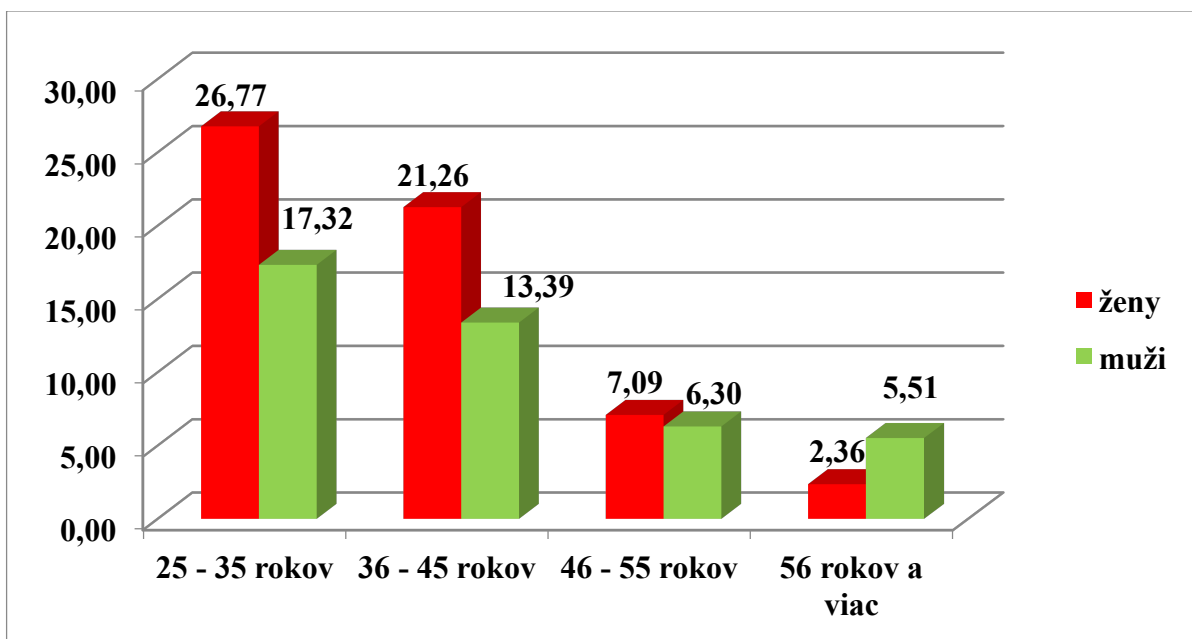
Tabuľka 1 – Štruktúra respondentov

Vek	absolútna početnosť ženy	relatívna početnosť (%) ženy	absolútna početnosť muži	relatívna početnosť (%) muži	absolútna početnosť spolu	relatívna početnosť (%) spolu
25 - 35 rokov	34	26,77	22	17,32	56	44,09
36 - 45 rokov	27	21,26	17	13,39	44	34,65
46 - 55 rokov	9	7,09	8	6,30	17	13,39
56 rokov a viac	3	2,36	7	5,51	10	7,87
Spolu	73	57,48	54	42,52	127	100,00

Z predchádzajúcej Tabuľky 1 vyplýva, že počet respondentov bolo vo výskume 127, z toho 73 žien (57,48 %) a 54 mužov (42,52 %). Najvyšší počet respondentov bol v počte 44,09 %, a to vo veku 25 – 35 rokov (26,77 % žien a 17,32 % mužov). 34,65 % respondentov vo veku 36 – 45 rokov tvorilo 21,26 % žien a 13,39 % mužov. 13,39 % bolo vo veku 46 – 55 rokov. Najnižší počet tvorilo 7,87 % respondentov vo veku 56 rokov a viac. Myslíme si, že túto vzorku ovplyvnila komunikácia prostredníctvom Google

formulára. Starší ľudia nemajú prístup k internetu, PC. Preto vzorku tvoria mladší ľudia. Túto vzorku respondentov znázorňuje aj nasledujúci Graf 1.

Graf 1 – Štruktúra respondentov

Vo výskumnej časti sme sa rozhodli zvoliť kvantitatívny výskum. Na tento výskum sme dáta zbierali prostredníctvom dotazníka, ktorý sme rozposlali prostredníctvom Google formulára. Dotazník je ekonomickou metódou, ktorý predstavuje časovú nenáročnosť – veľa respondentov za krátky čas, zaisťuje anonymitu respondentov, v porovnaní s kvalitatívnym výskumom majú respondenti viac času na premyslenie odpovedí, ľahšie sa vyhodnocujú otázky pri uzavretých odpovediach. Z nevýhod hrozí nižšia návratnosť; neexistuje flexibilita otázok, pretože tie sú vopred pripravené a odpovede sú obmedzené podľa vopred pripravených odpovedí. Táto metóda umožňuje analyzovať názory cieľových respondentov na základe neštandardizovaného dotazníka.

Nami pripravený dotazník predstavoval vstupné štatistické údaje: vek, pohlavie a 14 otázok s možnosťami zakrúžkovania, označenia jednej alebo viacerých odpovedí. V dotazníku sme využili uzavreté otázky.

Po zozbieraní a vyhodnotení odpovedí sme dáta bližšie analyzovali, využili sme syntézu, komparáciu a dáta sme zaznamenali prostredníctvom popisných charakteristík, tabuliek a grafického znázornenia, čo predstavuje veľmi prehľadnú a jednoduchú metódu, ktorej rozumejú aj tí, čo prácu čítajú. Jednotlivé otázky sme vyhodnocovali samostatne. Pri uzatvorených položkách sme vyhodnocovali frekvenciu odpovedí na každú z ponúkaných volieb pre celý výskumný súbor. Frekvenciu sme vyjadrili v relatívnom počte, teda v percentách, ale aj v počtoch. V položkách, kde bolo možnosť označenia viacerých odpovedí, sme vyhodnocovali v počtoch.

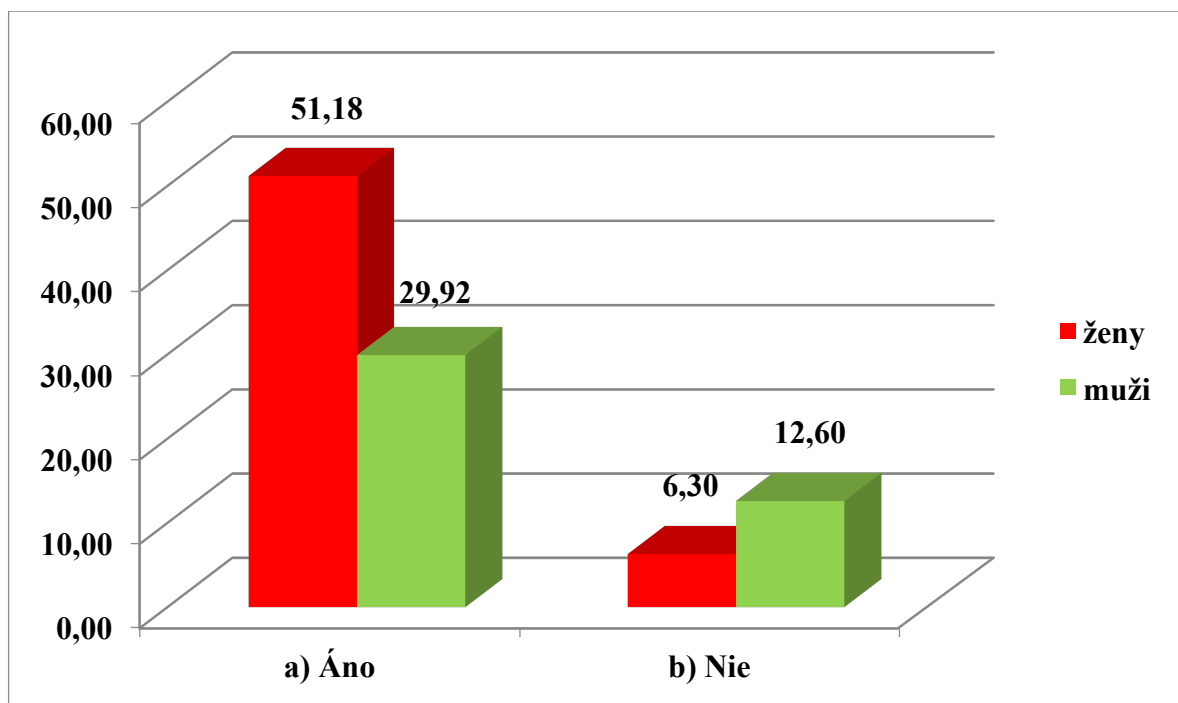
3 Výsledky práce a diskusia

Tretia kapitola popisuje výsledky výskumu, ktoré sme čerpali z odpovedí respondentov. Tie sme získali z rozposlaných dotazníkov, ktoré vyplňali respondenti. Následne sme ich analyzovali, pretriedili a aplikovali do tejto časti prostredníctvom popisov, tabuľkového a grafického znázornenia.

3.1 Interpretácia výsledkov výskumu

V tejto časti interpretujeme výsledky, ktoré sme získali z dotazníkového výskumu z odpovedí respondentov. Pri každej otázke vyvodzujeme odpovede najviac prijateľným a zrozumiteľným spôsobom.

Otázka č. 1: Sporíte?

Graf 2 – Sporíte?

Z Grafu 1 je zrejmé, že 81,10 % respondentov sporí peniaze, z toho 51,18 % žien a 29,92 % mužov. Len 18,90 % nespóri, pričom tieto odpovede zaznamenávame pri veku 25 – 35 rokov. Z výskumu vyplýva, že mladší ľudia si sporia menej, resp. vôbec.

Otázka č. 2: Koľko spolu mesačne sporíte?

Tabuľka 3 – Koľko spolu mesačne sporíte?

Mesačné sporenie	absolútna početnosť ženy	relatívna početnosť (%) ženy	absolútna početnosť muži	relatívna početnosť (%) muži	absolútna početnosť spolu	relatívna početnosť (%) spolu
a) 10 – 50 EUR	33	25,98	16	12,60	49	38,58
b) 60 – 100 EUR	19	14,96	11	8,66	30	23,62
c) 110 – 150 EUR	6	4,72	3	2,36	9	7,09
d) 160 – 200 EUR	4	3,15	2	1,57	6	4,72
e) 200 – 300 EUR	2	1,57	3	2,36	5	3,94
f) 300 – 500 EUR	1	0,79	2	1,57	3	2,36
g) 500 a viac EUR	0	0,00	1	0,79	1	0,79
h) Nesporím	8	6,30	16	12,60	24	18,90
Spolu	73	57,48	54	42,52	127	100,00

Z predchádzajúcej Tabuľky 3 vyplýva, že najväčší počet odpovedí zaznamenali respondenti pri odpovedi „10 – 50 EUR“ v počte 38,58 % (z toho 25,98 % žien a 12,60 % mužov). 23,62 % respondentov si sporí v sume 60 – 100 EUR (z toho 14,96 % žien a 8,66 % mužov). 7,09 % sporí sumu 110 – 150 EUR (z toho 4,72 % žien a 2,36 % mužov).

4,72 % respondentov (z toho 3,15 % žien a 1,57 % mužov) sporí sumu od 160 do 200 EUR. Sumu 200 – 300 EUR sporí len 3,94 % respondentov (z toho 1,57 % žien a 2,36 % mužov). 2,36 % respondentov (z toho 1 žena a 3 muži) sporia sumu 300 – 500 EUR. A najvyššiu sumu 500 a viac EUR sporí len 1 muž, čiže 0,79 % respondentov.

Z výskumu je zrejmé, že nižšie sumy od 10 do 100 EUR sporia predovšetkým mladí ľudia vo veku 25 – 35 rokov.

Otázka č. 3: Aký typ sporenia máte uzavretý? (možnosť zakrúžkovania viacerých odpovedí):

Tabuľka 4 – Aký typ sporenia máte uzavretý?

Typ sporenia	absolútna početnosť ženy	absolútna početnosť muži	absolútna početnosť spolu
a) Sporiaci účet	46	38	84
b) Sporenie doma tzv. „do vankúša/ponožky“	9	6	15
c) Termínovaný vklad	5	8	13
d) Vkladná knižka	29	14	43
e) Stavebné sporenie	27	17	44
f) Investičné životné poistenie	6	3	9
g) Kapitálové životné poistenie	59	41	100
h) Dôchodkové poistenie	11	8	19
i) Investovanie do podielových fondov	4	3	7
j) Investovanie do indexových fondov	2	4	6
k) Nesporím	8	16	24

Z predchádzajúcej Tabuľky 4 je jasné, že najvyšší počet respondentov má uzavreté kapitálové životné poistenie. Je to možné aj z dôvodu veľkého trendu v tejto oblasti už dlhé roky. Takto si spori 100 respondentov, z toho 59 žien a 41 mužov. Ďalšou početnou skupinou sú respondenti v počte 84, ktorí si sporia na sporiacich účtoch – 46 žien a 38 mužov. 44 respondentov (z toho 27 žien a 17 mužov) si spori prostredníctvom stavebného sporenia. 43 respondentov (z toho 29 žien a 14 mužov) využíva sporenie cez vkladnú knižku. 19 respondentov (11 žien a 8 mužov) má uzavreté dôchodkové poistenie. 15 respondentov (9 žien a 6 mužov) spori doma tzv. „do vankúša“ či „do ponožky“. Túto možnosť využívajú starší respondenti vo veku 46 a viac rokov. 13ti respondenti (5 žien a 8 mužov) má uzavretý termínovaný vklad. Investovanie do podielových fondov využíva 7 respondentov (4 ženy a 3 muži). Sú vo veku 25 – 35 rokov. 6 respondentov spori v indexových fondoch (2 ženy a 4 muži), 5ti z nich sú vo veku 25 – 35 rokov, len jedna pani je vo veku 46 – 55 rokov.

S narastajúcimi trendmi sú viac v dosahu aj informácie o investovaní do fondov. K týmto informáciám sa čoraz viac dostávajú predovšetkým mladí ľudia. Je možné, že tá staršia generácia sa bojí niečoho nového a spori „na istotu“ v zastaralých produktoch. Staršie generácie preferujú stále sporenie na vkladných knižkách a „doma v ponožke“.

Otázka č. 4: Priradíte k jednotlivým sporeniam číselnú hodnotu od 1 – 4 podľa toho, nakoľko je pre Vás dané sporenie atraktívne (1 - najmenej atraktívne, 2 – atraktívne, 3 – viac atraktívne, 4 - najviac atraktívne):

V nasledujúcej Tabuľke 5 sú znázornené súhrnné odpovede respondentov. Respondenti označovali typy sporenia podľa atraktívnosti pre nich samotných. K najviac atraktívnym (označené číslo 4) najvyšší počet respondentov v počte 88 označilo stavebné sporenie, v počte 74 kapitálové životné poistenie a ten istý počet respondentov označil aj sporiaci účet. Viac atraktívne (označené číslo 3) sú pre 49 respondentov sporenie do podielových fondov, 42 termínovaný vklad, 40 dôchodkové poistenie. Za atraktívne (označené číslo 2) považuje 65 respondentov investovanie do indexových fondov, 52 sporenie do podielových fondov, 43 dôchodkové poistenie. Za najmenej atraktívne

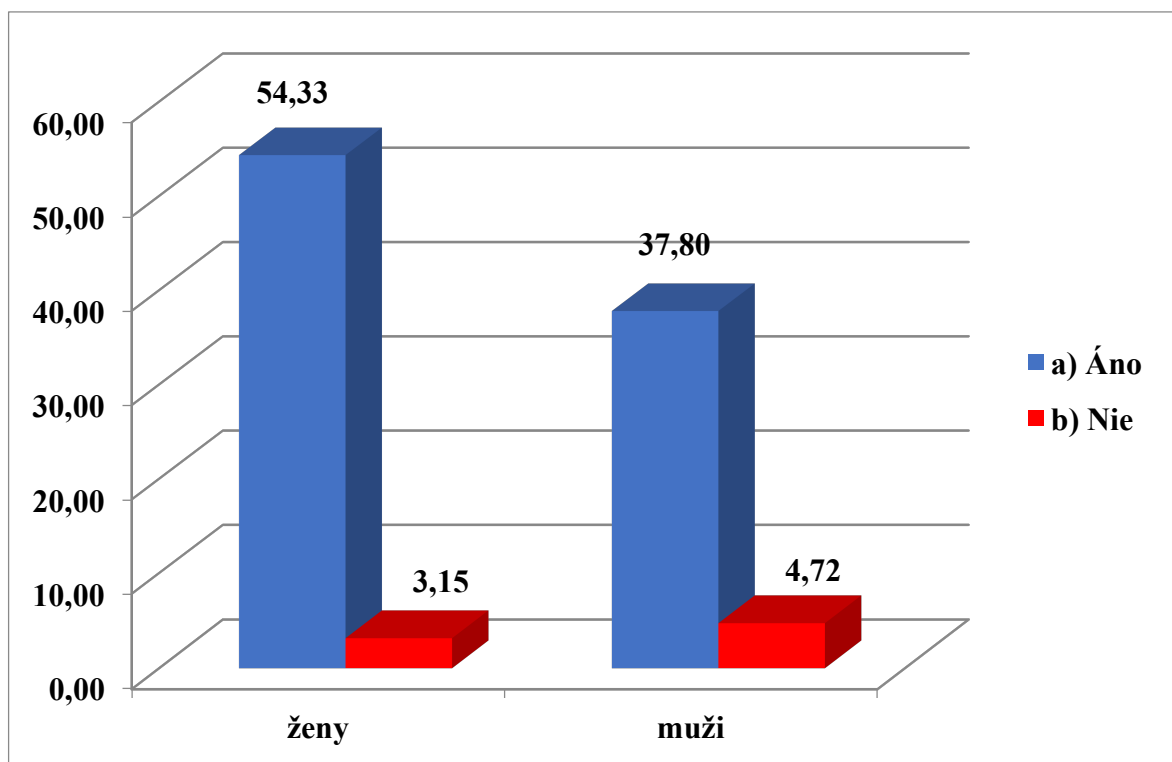
navyšší počet respondentov v počte 87 považuje sporenie doma, 64 investičné životné poistenie, 54 vkladná knižka. Pri tejto odpovedi sme mali pocit, že respondenti nerozumejú, ktoré typy sú aké, keďže ich ani nevyužívajú.

Najatraktívnejšie pre mladých ľudí vo veku 25 – 35 rokov bolo investovanie do indexových a podielových fondov. Domnievame sa, že mladí ľudia o tomto type už počuli, uvažujú nad ním, avšak buď nemajú dostatok financií na investovanie alebo sa boja takto sporiť. Starší ľudia označili za atraktívne predovšetkým termínované vklady, sporenie doma, vkladné knižky.

Tabuľka 5 – Priradenie atraktívnosti k jednotlivým sporeniam

Typ sporenia	1-najmenej atraktívne	2-atraktívne	3-viac atraktívne	4-najviac atraktívne
Kapitálové životné poistenie	1	17	35	74
Investičné životné poistenie	64	22	37	4
Sporenie do indexových fondov	28	65	28	6
Sporenie do podielových fondov	19	52	49	7
Dôchodkové poistenie	26	43	40	18
Vkladná knižka	54	24	28	21
Termínovaný vklad	33	34	42	18
Stavebné sporenie	15	18	6	88
Sporiaci účet	4	18	31	74
Sporenie doma	87	21	11	8

Otázka č. 5: Máte uzavreté životné poistenie?

Graf 3 – Máte uzavreté životné poistenie?

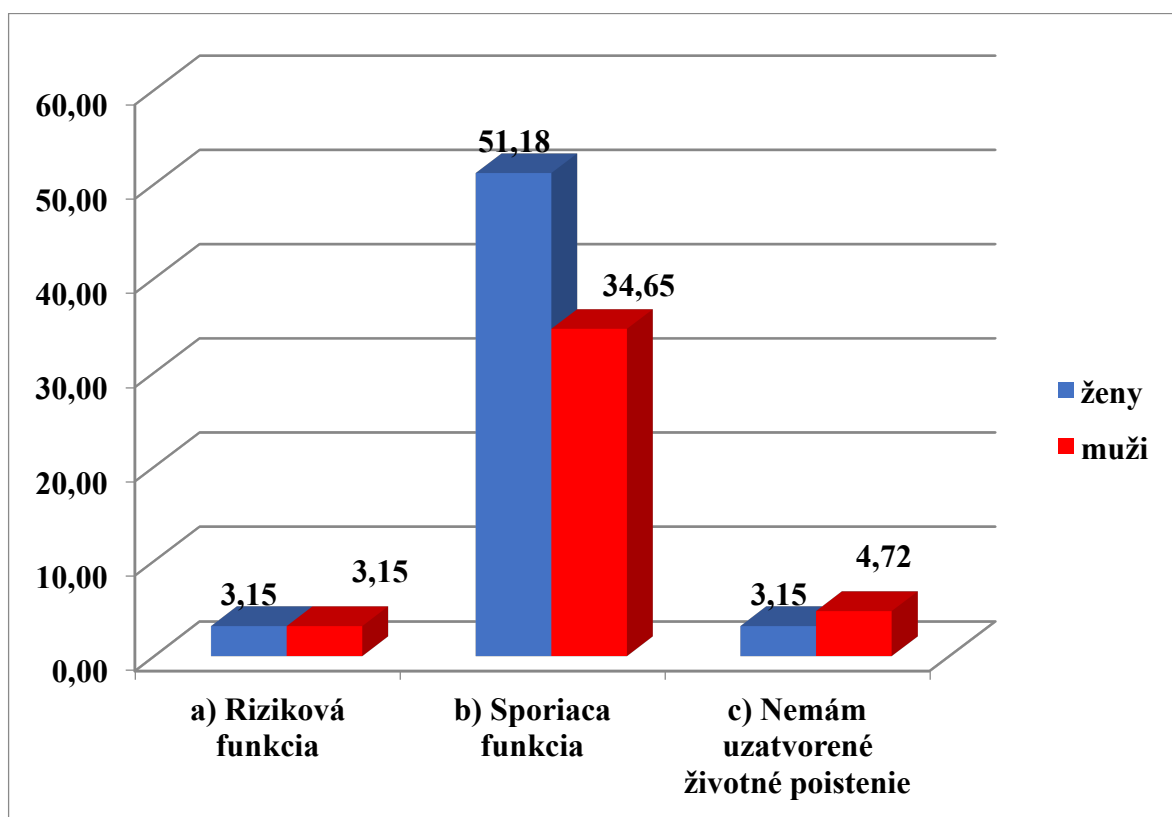
Na otázku (Graf 3), či majú respondenti uzavreté životné poistenie, odpovedalo 92,13 % respondentov (z toho 54,33 % žien a 37,80 % mužov), že majú uzavreté životné poistenie. Len 7,87 % respondentov uzavreté životné poistenie nemá.

K tým, ktorí nemajú uzavreté životné poistenie, patria mladí ľudia. Túto odpoveď označili tí, ktorí majú investovanie do fondov. Myslíme si, že pre mladých ľudí je takéto investovanie atraktívnejšie a prináša vyššie zisky ako sporenie prostredníctvom kapitálového životného poistenia.

Otázka č. 6: Ktorá funkcia životného poistenia je pre Vás viac dôležitá?

Respondentov podľa výsledkov výskumu viac zaujíma pri uzavretí životného poistenia sporiaca funkcia. Túto odpoveď označilo 85,83 % respondentov (51,18 % žien a 34,65 % mužov). Riziková funkcia zaujíma len 6,30 % respondentov (3,15 % žien a 3,15 % mužov).

Týmito odpoveďami sme prekvapení, keďže na životnom poistení by mali byť pre ľudí zaujímavá práve riziková funkcia. Je to pravdepodobne spôsobené nevedomosťou ľudí o životnom poistení. Znázornené to je v nasledujúcom Grafe 4.

Graf 4 – Ktorá funkcia životného poistenia je pre Vás viac dôležitá?

Otázka č. 7: Aký druh životného poistenia máte uzatvorený? (možnosť zakrúžkovania viacerô odpovedí)

V tejto otázke odpovedalo 100 respondentov (59 žien a 41 mužov), že má uzatreté kapitálové životné poistenie. Len 9ti majú uzatreté investičné životné poistenie (6 žien a 3 muži) a le 8mi majú uzatreté rizikové životné poistenie (4 ženy a 4 muži). 10ti nemajú uzatreté žiadne životné poistenie.

Rizikové a investičné životné poistenie majú uzatreté predovšetkým mladí ľudia. Tí pravdepodobne poznajú rozdiely v jednotlivých druhoch životných poistení, pretože k takýmto životným poisteniam majú ako kombináciu investovanie vo fondoch. (Tabuľka 6).

Tabuľka 6 – Druhy uzatvorených životných poistení

Druh životného poistenia	absolútna početnosť ženy	absolútna početnosť muži	absolútna početnosť spolu
a) Investičné	6	3	9
b) Rizikové	4	4	8
c) Kapitálové	59	41	100
d) Nemám uzatvorené životné poistenie	4	6	10

Otázka č. 8: Ak ste odpovedali, že máte uzavreté životné poistenie, čo Vám dané poistenie kryje? (možnosť zakrúžkovania viacerých odpovedí):

Tabuľka 7 – Čo Vám dané životné poistenie kryje?

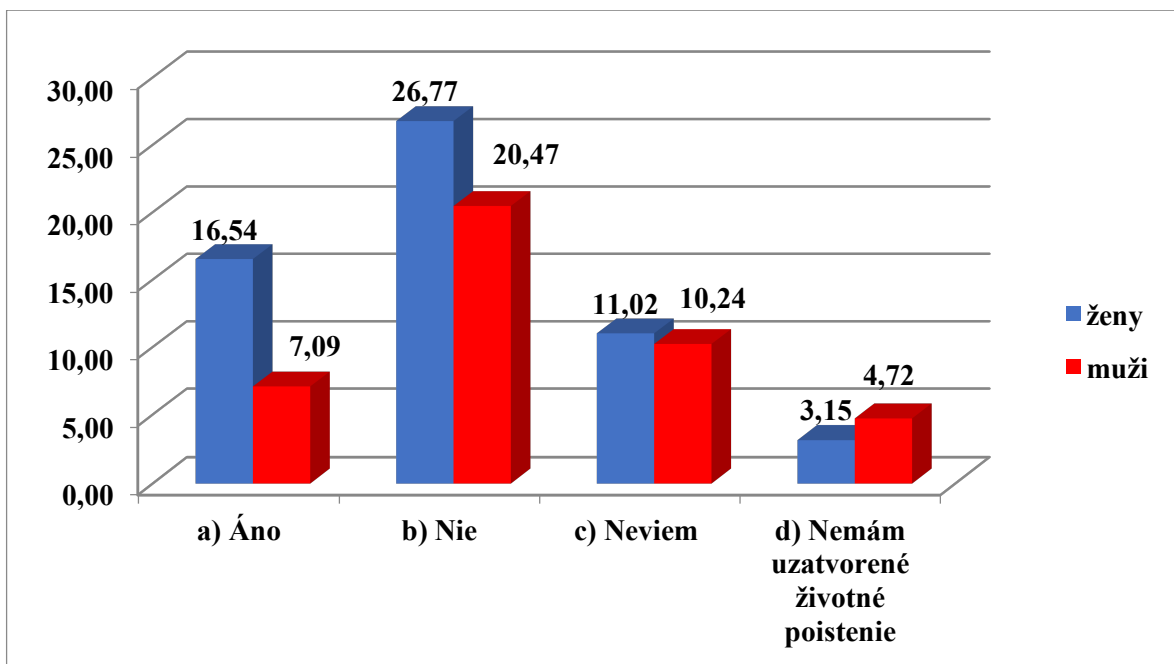
Poistné krytie	absolútna početnosť ženy	absolútna početnosť muži	absolútna početnosť spolu
a) Smrť	63	45	108
b) Úraz	62	40	102
c) Kritická choroba	36	32	68
d) Práceschopnosť	55	31	86
e) Pobyt v nemocnici	28	37	65
f) Invalidita	63	45	108
g) Chirurgický zákrok	54	28	82
h) Nezamestnanosť	28	33	61
i) Pohrebné náklady	29	38	67
j) Poistenie pre prípad narodenia dieťaťa, poistenie prostriedkov na výživu a poistenie pre prípad uzavretia manželstva (vena)	7	2	9
k) Náklady najbližších spojených s ťažkým obdobím po smrti	6	4	10
l) Nemám uzatvorené žiadne alebo investičné životné poistenie	10	9	19

Najvyšší počet odpovedí bol zaznamenaný z výsledkov výskumu pri odpovedi a) smrť, f) invalidita v počte 108 odpovedajúcich. 102 respondentov označilo úraz. 86 respondentov označilo práceneschopnosť. 68mi označili kritickú chorobu. 67mi respondenti majú poistené aj pohrebné náklady. 65 respondentov označilo aj pobyt v nemocnici. 61 respondentom kryje životné poistenie aj nezamestnanosť. 10ti majú poistené aj náklady najbližších spojených s ťažkým obdobím po smrti. 9 respondenti využili krytie pre prípad narodenia dieťaťa, poistenie prostriedkov na výživu a pre prípad uzavretia manželstva (vena). 19ti nemajú uzavreté žiadne životné poistenie alebo majú uzavreté investičné životné poistenie, ktoré respondentom nič nekryje.

Je zaujímavé, že niektorí respondenti majú poistené veno, výživu a narodenie dieťaťa. Je to pri starších ľuďoch. Zaujímavosťou je, že mnoho mladých ľudí ani tieto možnosti poistenia nepozná. Starší ľudia viac myslia na pozostalých. To vyplýva aj z toho, že majú uzavreté takéto poistenie – náklady najbližších spojených s ťažkým obdobím po smrti. (Tabuľka 7).

Otázka č. 9: Uvažovali ste pred uzavretím životného poistenia nad myšlienkou ako zhodnotiť svoje peniaze?

Pri otázke, či respondenti uvažovali pre uzavretím životného poistenia nad myšlienkou ako zhodnotiť peniaze, odpovedalo 47,24 % (26,77 % žien a 20,47 % mužov), že nezamýšľalo sa nad tým. 23,62 % respondentov (16,54 % žien a 7,09 % mužov) sa nad tým zamýšľalo. 21,26 % (11,02 % žien a 10,24 % mužov) si už nespomínajú, či nad tým rozmýšľali. Bližšie znázornenie odpovedí je v nasledujúcom Grafe 5.

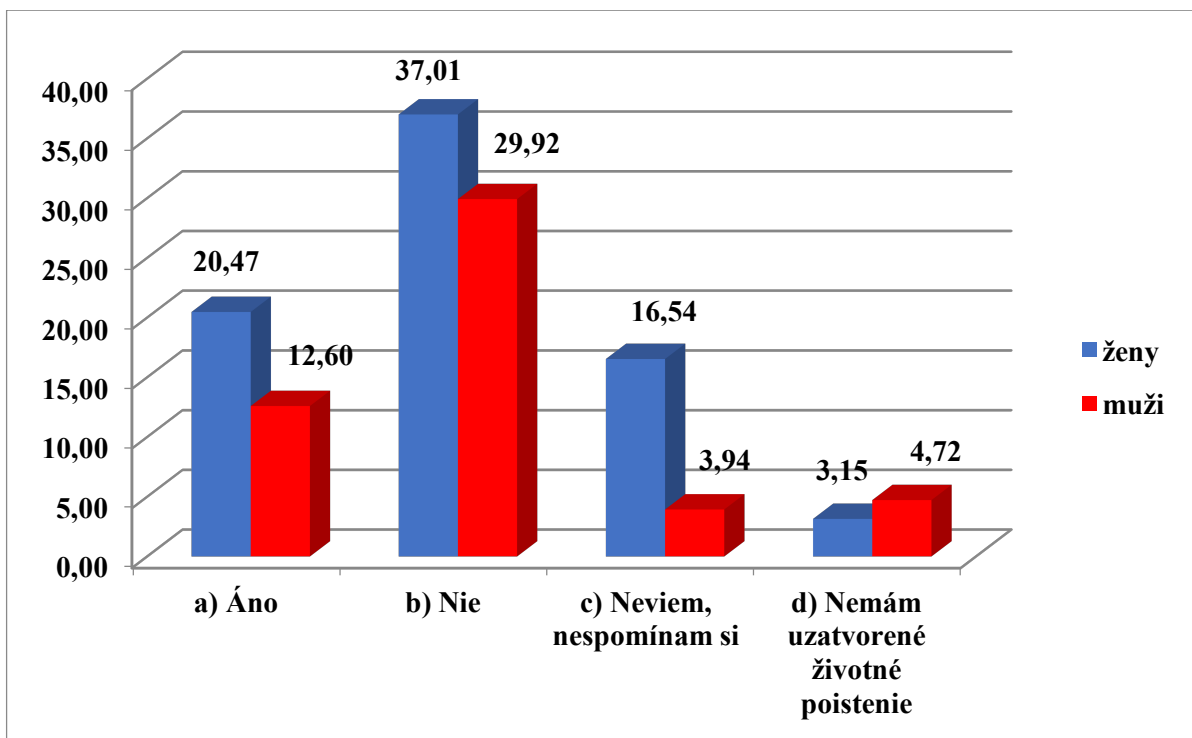

Graf 5 – Uvažovali ste pred uzavretím životného poistenia nad myšlienkou ako zhodnotiť svoje peniaze?

Otázka č. 10: Uvažovali ste pred uzavretím životného poistenia nad myšlienkou ako sporiť peniaze na dôchodok?

Z výsledkov výskumu je zrejmé, že 66,93 % odpovedajúcich (37,01 % žien a 29,92 % mužov) odpovedalo, že neuvažovali pred uzavretím životného poistenia nad myšlienkou ako sporiť peniaze na dôchodok. 33,07 % odpovedajúcich (20,47 % žien a 12,60 % mužov) odpovedalo, že áno. 20,47 % respondentov (16,54 % žien a 3,94 % mužov) si na to nespomínajú. Viac v Grafe 6.

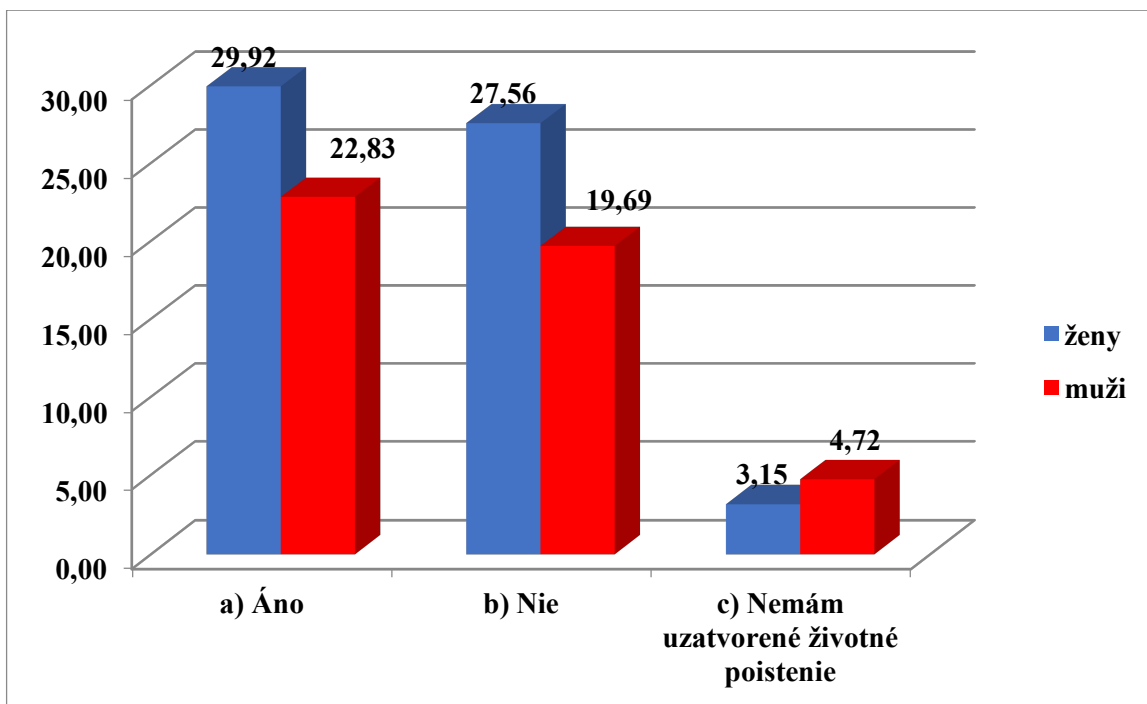
Mladí ľudia nerozmýšľajú ešte nad dôchodkom, preto ani pri uzatváraní životného poistenia nad tým neuvažovali. Myslia si, že dôchodok je ďaleko. Avšak finančný rozpočet pre budúce dôchodky je veľmi nebádateľný. Nikto nevie, ako to bude. O to viac je dôležitejšie si vytvárať rezervy pre dôchodok.

Graf 6 - Uvažovali ste pred uzavretím životného poistenia nad myšlienkou ako sporiť peniaze na dôchodok?

Otázka č. 11: Máte uzavreté životné poistenie aj z dôvodu, aby ste si ušetrili na dôchodok?

Respondenti v tejto otázke odpovedali, či majú uzavreté životné poistenie z dôvodu, aby si ušetrili na dôchodok. 52,76 % respondentov (29,92 % žien a 22,83 % mužov) odpovedalo, že životné poistenie uzavreli aj z tohto dôvodu. 47,24 % respondentov (27,56 % žien a 19,69 % mužov) neuzatváralo s touto myšlienkou životné poistenie. Znázornené odpovede z tejto otázky sú v nasledujúcom Grafe 7.

Graf 7 - Máte uzavreté životné poistenie aj z dôvodu, aby ste si ušetrili na dôchodok?

Otázka č. 12: Počuli ste už niečo o podielových fondoch?

V tejto otázke (Tabuľka 8) sme zisťovali, či respondenti počuli už o podielových fondoch. 48,82 % respondentov (28,35 % žien a 20,47 % mužov) nepočulo ešte nič o podielových fondoch. 25,20 % opýtaných (19,69 % žien a 5,51 % mužov) už počulo o nich. 20,47 % respondentov (6,30 % žien a 14,17 % mužov) si nespomínajú, či počulo o podielových fondoch. 5,51 % opýtaných (3,15 % žien a 2,36 % mužov) ich aj využíva.

Investovanie do podielových fondov využívajú predovšetkým mladí ľudia. Z odpovedí je zrejmé, že je na trhu veľmi málo informácií o podielových či indexových fondoch. Z týchto dôvodov ani ľudia nevedia, že môžu takéto sporenie uzavrieť.

Tabuľka 8 - Počuli ste už niečo o podielových fondoch?

Podielové fondy	absolútna početnosť ženy	relatívna početnosť (%) ženy	absolútna početnosť muži	relatívna početnosť (%) muži	absolútna početnosť spolu	relatívna početnosť (%) spolu
a) Áno, počul som, ale nevyužívam ich	25	19,69	7	5,51	32	25,20
b) Áno, využívam ich	4	3,15	3	2,36	7	5,51
c) Nie, nepočul som	36	28,35	26	20,47	62	48,82
d) Nevieľ, nespomínam si	8	6,30	18	14,17	26	20,47
Spolu	73	57,48	54	42,52	127	100,00

Otázka č. 13: Počuli ste už niečo o indexových fondoch?

Tabuľka 9 - Počuli ste už niečo o indexových fondoch?

Indexové fondy	absolútna početnosť ženy	relatívna početnosť (%) ženy	absolútna početnosť muži	relatívna početnosť (%) muži	absolútna početnosť spolu	relatívna početnosť (%) spolu
a) Áno, počul som, ale nevyužívam ich	18	14,17	14	11,02	32	25,20
b) Áno, využívam ich	2	1,57	4	3,15	6	4,72
c) Nie, nepočul som	27	21,26	28	22,05	55	43,31
d) Nevieľ, nespomínam si	26	20,47	8	6,30	34	26,77
Spolu	73	57,48	54	42,52	127	100,00

V predchádzajúcej Tabuľke 9 sú zaznamenané odpovede opýtaných respondentov na otázku, či už počuli o indexových fondoch. 43,31 % opýtaných (21,26 % žien a 22,05 % mužov) ešte o nich nepočulo. 25,20 % (14,17 % žien a 11,02 % mužov) už o nich počulo, ale nevyužíva ich. 4,72 % (1,57 % žien a 3,15 % mužov) tieto fondy aj využívajú. 26,77 % (20,47 % žien a 6,30 % mužov) si nespomína. Indexové fondy využívajú mladí ľudia.

Otázka č. 14: Ak nevyužívate žiadne investovanie svojich peňazí, rozmýšľate nad tým do budúcnosti?

Tabuľka 10 - Ak nevyužívate žiadne investovanie svojich peňazí, rozmýšľate nad tým do budúcnosti?

Investovanie peňazí do budúcnosti	absolútna početnosť ženy	relatívna početnosť (%) ženy	absolútna početnosť muži	relatívna početnosť (%) muži	absolútna početnosť spolu	relatívna početnosť (%) spolu
a) Áno, rozmýšľam, chcel/a by som investovať	42	33,07	33	25,98	75	59,06
b) Nie, nemám záujem	31	24,41	21	16,54	52	40,94
c) Využívam investovanie	8	6,30	7	5,51	15	11,81
Spolu	73	57,48	54	42,52	127	100,00

V Tabuľke 10 sú znázornené odpovede na otázku, či uvažujú respondenti do budúcnosti nad investovaním svojich peňazí. 59,06 % odpovedajúcich (33,07 % žien a 25,98 % mužov) rozmýšľa o investovaní svojich peňazí do budúcnosti. 40,94 % (24,41 % žien a 16,54 % mužov) nemá o takéto investovanie peňazí záujem. 11,81 % (6,30 % žien a 5,51 % mužov) už takéto investovanie peňazí do budúcnosti využíva.

Na základe vyvodenia záverov a výsledkov z výskumu stanovujeme aj interpretáciu potvrdenia alebo vyvrátenia hypotéz nasledovne:

H1: Respondenti využívajú skôr sporenie ako kapitálové životné poistenie.

V súvislosti s touto výskumnou otázkou máme **otázky v dotazníku č. 1, 3, 7**. V otázke č. 1 sme sa respondentov pýtali na to, či sporia. 81,10 % respondentov odpovedalo, že sporia. Len 18,90 % respondentov nesporia. Otázkou č. 3 sme zisťovali, aký typ sporenia majú respondenti uzavretý. Najvyšší počet respondentov v počte 100 má uzavreté kapitálové životné poistenie. Otázkou č. 7 sme zisťovali, aký druh životného poistenia majú respondenti uzavretý. V tejto otázke odpovedalo 100 respondentov, že má uzavreté kapitálové životné poistenie, čo predstavuje 78,74 % odpovedajúcich. Na základe týchto výsledkov môžeme povedať, že respondenti využívajú viac sporenie ako kapitálové životné poistenie. **Hypotéza č. 1 sa potvrdila.**

H2: Respondenti využívajú skôr kapitálové životné poistenie ako rizikové alebo investičné životné poistenie.

V súvislosti s touto výskumnou otázkou máme **otázky v dotazníku č. 3 a 7**. V otázke č. 3 sme sa zaujímali, aký typ sporenia majú respondenti uzavretý. Najvyšší počet respondentov má uzavreté kapitálové životné poistenie. Otázkou č. 7 sme zisťovali, aký druh životného poistenia majú respondenti uzavretý. V tejto otázke odpovedalo 100 respondentov, že má uzavreté kapitálové životné poistenie. Len 9ti majú uzavreté investičné životné poistenie a len 8mi majú uzavreté rizikové životné poistenie. Z toho vyplýva, že respondenti využívajú viac kapitálové životné poistenie ako rizikové alebo investičné životné poistenie. **Hypotéza č. 2 sa potvrdila.**

H3: Respondentov viac zaujíma riziková funkcia životného poistenia ako sporiaca.

V súvislosti s touto výskumnou otázkou máme **otázku v dotazníku č. 6**, kde sa respondentov pýtali, ktorá funkcia životného poistenia je pre nich zaujímavejšia. Respondentov podľa výsledkov výskumu viac zaujíma pri uzavretí životného poistenia

sporiaca funkcia. Túto odpoveď označilo 85,83 % respondentov. Riziková funkcia zaujíma len 6,30 % respondentov. **Hypotéza č. 3 sa vyvrátila.**

Ak by sme chceli výskumnú problematiku bližšie špecifikovať, potrebovali by sme viac času, priestoru na písanie a hlbšie sa venovanie problematike. Preto uvádzame tie najdôležitejšie výsledky pre náš výskum, ktoré majú vypovedaciu hodnotu pre tých, ktorí prácu čítajú.

3.2 Diskusia a odporúčania pre prax

V závere zhodnocovania výsledkov výskumu sa vyjadrujeme ku dosiahnutým výsledkom. V tejto časti uvádzame najpodstatnejšie výsledky výskumu. Z výsledkov výskumu je známe, že najvyšší počet respondentov bol vo veku 25 – 35 rokov, a to 44,09 %. Výskumnú vzorku tvorilo 57,48 % žien (73) a 42,52 % mužov (54). Výskumnú vzorku predovšetkým tvorili mladší ľudia. Dôvodom je rozposlanie dotazníka prostredníctvom PC – Google formulára. Ľudia s vyšším vekom nemajú taký prístup k PC. 81,10 % respondentov sporí peniaze. Najvyšší počet respondentov (38,58 %, z toho 25,98 % žie a 12,60 % mužov) sporí sumy od 10 do 50 EUR. Nižšie sumy preferujú mladší ľudia. Najvyšší počet respondentov má uzavreté kapitálové životné poistenie. (100 respondentov). 84 respondentov si sporí na sporiacich účtoch. 44 si sporí prostredníctvom stavebného sporenia. Najmenej respondentov si sporí prostredníctvom investovania do podielových fondov (7 respondentov, z toho 4 ženy a 3 muži) a 6 respondentov do podielových fondov (2 ženy a 4 muži). To využívajú predovšetkým mladí ľudia. Respondenti označovali typy sporenia podľa atraktívnosti pre nich samotných. K najviac atraktívnym (označené číslo 4) najvyšší počet respondentov v počte 88 označilo stavebné sporenie, v počte 74 kapitálové životné poistenie a ten istý počet respondentov označil aj sporiaci účet. Za najmenej atraktívne navyšší počet respondentov v počte 87 považuje sporenie doma, 64 investičné životné poistenie, 54 vkladná knižka. Pri tejto odpovedi sme mali pocit, že respondenti nerozumejú, ktoré typy sú aké, keďže ich ani nevyužívajú. 92,13 % respondentov má uzavreté životné poistenie. Pri uzavretí životného poistenia ich viac zaujíma (85,83 % respondentov) sporiaca funkcia. 100 respondentov (59 žien a 41 mužov) má uzavreté kapitálové životné poistenie. Len 9 respondentov má uzavreté investičné životné poistenie a len 8 má uzavreté rizikové životné poistenie. Pri

otázke, čo majú kryté svojím životným poistením, odpovedalo 108 respondentov, že smrť a invalidita. 102 označilo úraz. 86 respondentov označilo práceneschopnosť. 68 označili kritické choroby a 67 majú poistené aj pohrebné náklady. 47,24 % respondentov uvažovalo pred uzavretím životného poistenia nad myšlienkou ako zhodnotiť peniaze. 66,93 % odpovedajúcich neuvažovalo pred uzavretím životného poistenia nad myšlienkou ako sporiť peniaze na dôchodok. 57,76 % respondentov uzavrelo životné poistenie z dôvodu, aby si ušetrili na dôchodok. V tomto nám celkom nie je jasné, ako nad tým nerozmýšľali a nakoniec ho uzavreli s tou myšlienkou. Je možné, že respondenti neporozumeli správne týmto dvom otázkam. 48,82 % respondentov nepočulo už o podielových fondoch. Iba 5,51 % ich využíva. 43,31 % opýtaných nepočulo o indexových fondoch a len 4,72 % ich využíva. V poslednej otázke sme zisťovali, či respondenti uvažujú do budúcnosti nad investovaním svojich peňazí. 59,06 % rozmyšľá nad investovaním. 40,94 % nemá o takéto investovanie záujem.

Pri zhrnutí týchto výsledkov je jasné, že neexistuje dostatočné množstvo informácií o jednotlivých investovaniach do podielových a indexových fondov. Preukázali sa neznalosti aj o životnom poistení. Nevedomosti o týchto možnostiach súvisia s tým, že v oblasti financií je momentálne veľa možností, ako investovať svoje voľné finančné prostriedky a vyznať sa v toľkých produktoch. Je podceňovaná dlhodobá garancia zhodnocovania vložených finančných prostriedkov. V mnohých prípadoch klienti často nechápu, že produkt životného poistenia je v prvom rade poistenie, ktoré má rizikovú funkciu. Pri investičnom životnom poistení nechápu, že nie je garantovaná suma pre dožitie. Po uzavretí poistenia klienti nemajú úplne jasno, na ktoré riziká sa poistili, kedy a na čo majú vlastne nárok, aké sú podmienky pre zrušenie poistenia a podobne. Najčastejšími omylnými predstavami sú, že všetky peniaze, ktoré platia do poistenia, si šetria a neplatia poplatky za riziká, že peniaze za riziko úmrtia a pripoistenia sa im vrátia pri ukončení poistenia, že pri rušení poistenia im budú vrátené všetky zaplatené peniaze a nie odkupná hodnota. Pri klasických produktoch očakávajú, že budú vedieť podľa nejakého výpisu, koľko tam majú vložené a ako zhodnotené tak, ako je to v banke. Klienti majú zvyčajne jasno, že sú poistení vo výške poistnej sumy, že môžu mať, resp. majú pripoistenia, že v prípade kapitálových poistiek majú jasno v tom, že si šetria a dostanú poistnú sumu na konci poistnej lehoty.

Investovanie do podielových a indexových fondov patrí medzi najvýhodnejšie spôsoby zhodnotenia voľných finančných prostriedkov. Vo vyspelom svete je to rozšírený a obľúbený nástroj na zvyšovanie hodnoty úspor, dostupný takmer pre každého jednotlivca bez ohľadu na výšku jeho voľných finančných prostriedkov. Zo strednodobého a dlhodobého hľadiska predstavuje výnosnejšiu alternatívu oproti termínovaným bankovým vkladom a účtom.

Na základe uvedeného vyvodzujeme odporúčania pre prax. Podľa výsledkov výskumu tvrdíme, že respondenti nerozumejú všetkým pojmom týkajúcim sa tejto problematiky. Zároveň stále je najviac využívané kapitálové životné poistenie. Preto navrhujeme:

- začleniť už na stredné školy (tiež na vysoké školy) v rámci výuky finančnej gramotnosti prednášky ohľadom finančných nástrojov na trhu, ich porovnanie, vyvodenie rozdielov, pozitívnych a negatívnych stránok, zavolať si odborníkov z praxe,
- pri riešení uzavretia zmluvy s danou finančnou inštitúciou ohľadom sporenia, investovania či životného poistenia poradiť sa s finančným sprostredkovateľom s dlhodobou praxou, ktorý vie poradiť a pomôcť vybrať si ten-ktorý správny finančný nástroj na základe zvolených požiadaviek,
- zahŕňať do televíznych a rozhlasových diskusií vysvetľovanie pojmov z danej problematiky a taktiež priblíženie finančných nástrojov využívaných na trhu v oblasti sporenia, investovania a životného poistenia.

Týchto odporúčaní môže byť viacero a mnohí odborníci s nimi pracujú. Táto problematika tu bola, je aj do budúcnosti počítame s tým, že bude.

Záver

Životné poistenie je považované za jednu z možností krytia v prípade nečakaných udalostí či možnosti finančnej istoty v tragických udalostiach. Životné poistenie sa považuje za výhodné pre mladých ľudí s dlhou dobou plnenia a dobrou bonitou poisťovne. Životné poisťky sa odporúčajú zakladať predovšetkým žiteľom rodiny, keďže ich príjmy sú nenahradiťelné v prípade smrti. Predstavujú okamžitú finančnú pomoc pre pozostalú rodinu. Nevýhodou je zrušenie zmluvy, kedy sa nasporená časť kráti. Je dôležité mať zabezpečené aj výnosnejšie sporenie resp. investovanie svojich peňazí. To poskytujú aj rôzne indexové a podielové fondy.

Cieľom práce bolo poukázať na význam životného poistenia v živote človeka a jeho alternatívnych možnostiach ako sú sporenie a investovanie.

V teoretickej časti sme definovali základné pojmy týkajúce sa problematiky, priblížili sme, aké funkcie má životné poistenie. Klasifikovali sme rôzne druhy poistenia podľa spôsobu miery rizikovosti na rezervotvorné a rizikové. Životné poistenie sa dá členiť aj z hľadiska časového, a to na krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, z hľadiska dĺžky trvania poistenia na doživotné a dočasné, z hľadiska účinnosti poistenia na bezprostredné a odložené, podľa spôsobu platenia na jednorazovo platené a bežne platené, podľa počtu poistených rizík na jednoduché a združené, podľa počtu poistených osôb na individuálne a skupinové. Bližšie sme definovali kapitálové, investičné a rizikové životné poistenie. V ďalšej časti sme špecifikovali odvetvia životného poistenia. Ďalšou časťou sme priblížili finančný trh a jeho finančné nástroje – jednotlivé typy sporenia, investovania.

Vo výskumnej časti sme zisťovali, ktoré druhy životných poistení preferujú poistení, či uprednostňujú sporenie alebo kapitálové životné poistenie. Cieľom výskumnej časti bolo poukázať na význam životného poistenia v živote poistencov a analyzovať skúsenosti respondentov so sporením, investovaním a životným poistením.

Výskumnú vzorku tvorili respondenti z okresu Bratislava. Oslovili sme 168 respondentov a vrátilo sa nám 127 dotazníkov. Celková návratnosť bola 75,59 %, čo považujeme za úspešné. Výskum sme realizovali prostredníctvom rozposlaného dotazníka v google formulári. Táto forma výskumu bola finančne nenáročná. Počet

respondentov bolo vo výskume 127, z toho 73 žien (57,48 %) a 54 mužov (42,52 %). Nami pripravený dotazník predstavoval vstupné štatistické údaje: vek, pohlavie, dosiahnuté vzdelanie a 14 otázok s možnosťami zakrúžkovania, označenia jednej alebo viacerých odpovedí. V dotazníku sme využili uzavreté otázky.

Po zozbieraní a vyhodnotení odpovedí sme dáta bližšie analyzovali, využili sme syntézu, komparáciu a dáta sme zaznamenali prostredníctvom popisných charakteristík, tabuliek a grafického znázornenia, čo predstavuje veľmi prehľadnú a jednoduchú metódu, ktorej rozumejú aj tí, čo prácu čítajú. Jednotlivé otázky sme vyhodnocovali samostatne. Pri uzatvorených položkách sme vyhodnocovali frekvenciu odpovedí na každú z ponúkaných volieb pre celý výskumný súbor. Frekvenciu sme vyjadrili v relatívnom počte, teda v percentách, ale aj v počtoch. V položkách, kde bolo možnosť označenia viacerých odpovedí, sme vyhodnocovali v počtoch.

Vo výskume sme zvolili tri hypotézy. Prvá hypotéza sa potvrdila a na základe výsledkov výskumu môžeme povedať, že respondenti využívajú viac sporenie ako kapitálové životné poistenie. V druhej hypotéze sme riešili, či respondenti využívajú skôr kapitálové životné poistenie ako rizikové alebo investičné životné poistenie. To sa nám výsledkami výskumu potvrdilo. V tretej hypotéze nás zaujímalo, či respondenti majú pri uzatváraní životného poistenia skôr záujem o rizikovú funkciu životného poistenia alebo sporiacu. Táto hypotéza sa vyvrátila, pretože respondentov viac zaujíma sporiaca funkcia ako riziková.

Práca sa stala zaujímavou už aj z dôvodu, ako vnímajú respondenti životné poistenie a jeho alternatívy. Veríme, že práca bude prínosom pre tých, ktorí ju čítajú.

Zoznam použitej literatúry

- ADAMKO, Jozef. *Poistenie a poistný trh 2018*. Bratislava : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2018. 188 s. ISBN 978-80-8198-027-5.
- CIPRA, Tomáš. *Pojistná matematika – teorie a praxe*. Praha : Ekopress, 2006. 411 s. ISBN 80-86929-11-6.
- DAŇHEL, Jaroslav a kol. *Pojistná teorie*. 2. Vyd. Praha : Professional Publishing 2006, 336 s. ISBN 80-86946-00-2.
- DRUGDOVÁ, Barbora. Poistný trh v Slovenskej republike po vstupe do Európskej únie. In: *Národná a regionálna ekonomika VI*. Bratislava : NHF EU Bratislava, Katedra poisťovníctva, 2007.
- DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. Praha : Ekopress, s.r.o., 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.
- DUCHÁČKOVÁ, Eva - DAŇHEL, Jaroslav. *Teorie poistných trhů*. Praha : Professional Publishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-7431-015-7.
- HRVOLOVÁ, Božena. a kol. 2001. *Analýza finančných trhov*. Bratislava : Sprint vŕa, 2001. 564 s. ISBN 978-80-8908-559-8.
- CHOVAN, Pavel. *Poisťovníctvo v kocke*. Bratislava : Slovenská asociácia poisťovní, 2006. 359 s. ISBN 80-967410-11-2.
- CHOVANCOVÁ, Božena a kol. *Finančný trh – nástroje, transakcie, inštitúcie*. Bratislava : Iura Edition, 2006. 611 s. ISBN 978-80-8078-089-7.
- JANATA, Jíří. *Pojištění a management rizik v makléřském obchodě*. Praha : Professional Publishing, 2008. 180 s. ISBN 978-80-8694-666-5.
- KOŠÍK, Oto. *Poisťovníctvo – vybrané problémy*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2007. 131 s. ISBN 978-80-8083-370-1.
- KOŠŤÁLOVÁ, Alena - KOVÁČIKOVÁ, Martina - ŠVÁBOVÁ, Lucia. *Poisťovníctvo*. Žilina : Žilinská univerzita, EDIS, 2008. 207 s. ISBN 978-80-8070-805-4.

- LITTOVÁ, Zuzana - KRÁTKA, Zuzana. *Životné poistenie*. Bratislava : Ekonóm, 2009. 154 s. ISBN 978-80-225-2644-9.
- MAJTÁNOVÁ, Anna a kol. *Poistovníctvo*. Bratislava : Ekonóm, 2006. 183 s. ISBN 80-225-1940-5.
- MAJTÁNOVÁ, Anna a kol. *Poistovníctvo*. Bratislava : Iura Edition, spol s r. o., 2009. 327 s. ISBN 978-80-8078-260-3.
- MAJTÁNOVÁ, Anna a kol. *Vývojové trendy v poistnom krytí životných a neživotných rizík s podtitulom Poistovníctvo v európskych dimenziách*. Bratislava : Ekonóm, 2010. 194 s. ISBN 978-80-225-2900-6.
- MAJTÁNOVÁ, Anna - DAŇHEL, Jaroslav a kol. *Poistovníctvo - Teória a prax*. Praha : Ekopress, s.r.o., 2006. 288 s. ISBN 80-86929-19-1.
- MAJTÁNOVÁ, Anna - KRÁTKA, Zuzana - LITTOVÁ, Zuzana. *Poistovníctvo - Praktikum*. Bratislava : Ekonóm, 2006. 230 s. ISBN 80-225-2159-0.
- ONUEROVÁ, Marianna. Chcem si šetriť 100 alebo 200 eur mesačne : Ako to mám urobiť, aby bol môj dôchodok čo najväčší? In: *DennikN*. 2019.
- POLOUČEK, Stanislav a kol. *Peniaze, banky, finančné trhy*. Bratislava : Iura Edition, spol s r. o., 2010. 476 s. ISBN 978-80-8078-305-1.
- TKÁČOVÁ, Dana a kol. *Finančné trhy a bankovníctvo*. Žilina : Georg, 2009. 268 s. ISBN 978-80-89401-01-7.
- TÓTH, Marián – KOŠČO, Tibor – SZOVICS, Peter. *Poistenie*. Nitra : SPU, 2007. 131 s. ISBN 978-80-8069-853-9.
- TÓTH, Marián a kol. *Poistenie*. Nitra : SPU, 2009. 138 s. ISBN 978-80-552-0268-6.
- TYPY SPORIACICH PRODUKTOV. Dostupné na: <https://totalmoney.sk/viaco/typy-sporiaticich-produktov>
- ZÁKON Č. 39/2015 Z. Z. O POISŤOVNÍCTVE AO ZMENE A DOPLNENÍ NIEKTORÝCH ZÁKONOV

Prílohy

Dotazník o životnom poistení a jeho alternatívach

Vážená pani, vážený pán,

volám sa Oliver Morócz a som študentom 3. ročníka bakalárskeho stupňa na Ekonomickej univerzite v Bratislave, Národohospodárskej fakulte, programu Financovanie, bankovníctvo, investovanie. V súčasnosti sa venujem bakalárskej práci na tému Životné poistenie a jeho alternatívy na finančom trhu.

Tento výskum je dobrovoľný a anonymný. Údaje získané z výskumu budú použité výlučne pre účely práce. Dotazník obsahuje 14 otázok a čas potrebný na jeho vyplnenie je približne 15 minút. Poprosím, aby ste označili jednu alebo ak je potrebné aj viacero odpovedí. Ďakujem za Váš čas a ochotu.

Pohlavie :

- a) žena
- b) muž

Vek:

- a) menej ako 25 rokov
- b) 25 – 35 rokov
- c) 36 – 45 rokov
- d) 46 – 55 rokov
- e) viac ako 55 rokov

1. Sporíte?

- a) Áno
- b) Nie

2. Koľko spolu mesačne sporíte?

- a) 10 – 50 EUR
- b) 60 – 100 EUR
- c) 110 – 150 EUR
- d) 160 – 200 EUR
- e) 200 – 300 EUR
- f) 300 – 500 EUR
- g) 500 a viac EUR
- h) Nesporím

3. Aký typ sporenia máte uzavretý? (možnosť zakrúžkovania viacerých odpovedí):

- a) Sporiaci účet
- b) Sporenie doma tzv. „do vankúša/ponožky“
- c) Termínovaný vklad
- d) Vkladná knižka
- e) Stavebné sporenie
- f) Investičné životné poistenie
- g) Kapitálové životné poistenie
- h) Dôchodkové poistenie
- i) Investovanie do podielových fondov
- j) Investovanie do indexových fondov
- k) Nesporím

4. Priradíte k jednotlivým sporeniam číselnú hodnotu od 1 – 4 podľa toho, nakoľko je pre Vás dané sporenie atraktívne (1 - najmenej atraktívne, 2 – atraktívne, 3 – viac atraktívne, 4 - najviac atraktívne):

Kapitálové životné poistenie (poistenie + sporenie)
Investičné životné poistenie (poistenie + investovanie do podielových fondov)
Sporenie do indexových fondov (len sporenie, bez poistenia)
Sporenie do podielových fondov (len sporenie, bez poistenia)
Dôchodkové poistenie
Vkladná knižka
Termínovaný vklad
Stavebné sporenie
Sporiaci účet
Sporenie doma
Iné (doplňte)

5. Máte uzavreté životné poistenie?

- a) Áno
- b) Nie

6. Ktorá funkcia životného poistenia je pre Vás viac dôležitá?

- a) Riziková funkcia
- b) Sporiaca funkcia
- c) Nemám uzatvorené životné poistenie

7. Aký druh životného poistenia máte uzatvorený? (možnosť zakrúžkovania viacerých odpovedí)

- a) Investičné (kombinácia rizikového poistenia a investovania do finančných nástrojov)

- b) Rizikové (ide o poistenie len rizika, neobsahuje sporivú zložku)
- c) Kapitálové (ide o kombináciu rizikového poistenia a sporivej zložky)
- d) Nemám uzatvorené životné poistenie

8. Ak ste odpovedali, že máte uzavreté životné poistenie, čo Vám dané poistenie kryje? (možnosť zakrúžkovania viacerých odpovedí):

- a) Smrť
- b) Úraz
- c) Kritická choroba
- d) Práceschopnosť
- e) Pobyt v nemocnici
- f) Invalidita
- g) Chirurgický zákrok
- h) Nezamestnanosť
- i) Pohrebné náklady
- j) Poistenie pre prípad narodenia dieťaťa, poistenie prostriedkov na výživu a poistenie pre prípad uzavretia manželstva (vena)
- k) Náklady najbližších spojených s ťažkým obdobím po smrti
- l) Nemám uzatvorené žiadne alebo investičné životné poistenie

9. Uvažovali ste pred uzavretím životného poistenia nad myšlienkou ako zhodnotiť svoje peniaze?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem

d) Nemám uzatvorené životné poistenie

10. Uvažovali ste pred uzavretím životného poistenia nad myšlienkou ako sporiť peniaze na dôchodok?

a) Áno

b) Nie

c) Neviem, nespomínam si

d) Nemám uzatvorené životné poistenie

11. Máte uzavreté životné poistenie aj z dôvodu, aby ste si ušetrili na dôchodok?

a) Áno

b) Nie

c) Nemám uzatvorené životné poistenie

12. Počuli ste už niečo o podielových fondoch?

a) Áno, počul som, ale nevyužívam ich

b) Áno, využívam ich

c) Nie, nepočul som

d) Neviem, nespomínam si

13. Počuli ste už niečo o indexových fondoch?

a) Áno, počul som, ale nevyužívam ich

b) Áno, využívam ich

c) Nie, nepočul som

d) Neviem, nespomínam si

14. Ak nevyužívate žiadne investovanie svojich peňazí, rozmýšľate nad tým do budúcnosti?

- a) Áno, rozmýšľam, chcel/a by som investovať
- b) Nie, nemám záujem
- c) Využívam investovanie